

308883

ప్రతిదినము ప కటింప (బడును

VOL. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 30 వ తేది గురువారము

No. 203

సంపుటము. 3.

స శ నా మ స ం వ త్స ర మా గ్గ శి ర శు ధ్ధ ప ం చ మి ర.

సంచిక 203

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

మరాఠు వర్తకులు, మద్రాసు.

విశిష్టితానము: "ఉమ్మడి మార్" మద్రాసు.

ఈ పటములో కను పరచినట్టి
అనేక విధములైన గాజులు నమ్మ
కముగా నవన బంగారుతో తయారు
చేయబడి యున్నవి. వలయు
వాగు ఈ పటములో యుండు నెం
బరును వ్రాసిన మజారి విషయ
ములు తెలియ పరస్తున్నాము.
ఇంకా మాన్ద బంగారు గుల్ల
తోడాలు, గట్టితోడాలు, గట్టిలు
ఉంగరములు, రాళ్ల వుంగరములు,
దాలర్లు, గడియారపు గొలుసులు,
కాసుల పేర్లు, వెండినగలు అనేక

విధములైన వెండిపాత్ర సామానులు హాజరున యున్నవి.
నాణ్యమైన నగలు పూచీయివ్వబడును. 598

సంగీత ప్రదాయని

నెల రూపాయలు 3.

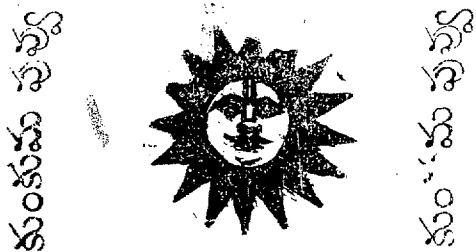
ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి చెందిన వాక్కిణాథ్యగారు
విద్యాపారంగతులైన విద్యార్థి కె. వరదాచార్యులు, కె. వి
శ్రీనివాస అచార్యులు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే
రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం
ముబహుజ్య య్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు
సుమారు 140 వురు బహులును స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము
లకుగురుతు తేర్చురచింపబడిన సులభముగ గ్రాహ్యమగునట్లు
వ్రాయబడియున్నవి. హాగ్లోనియము, వీణ ఈ ఉభయవాద
ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి ను సయోగించి
విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. పేజీలక్రమ 16 హాగ్లో
పైజా 500 పుటలు. దశసరి గ్లెసుకాగితములో నుడికిము
కాలికి బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను

మొసర్పు నగో అంధు కంపెనీ,

544

ప్రెంటర్స్, మద్రాసు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాడ్ డెన్ను మొదలగునక
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అంధు కంపెనీ,
(53) 21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు

లీలాతేక సుతేంద్రనగరమున:—ఇందు శ్రీల మనమైన

గ్యము చాపల్యాదిగుణంబులు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1.0.0

యశోధర:—ఇం దొకరూడుది తనమగ్గనిమై గలయనురా

గముకై పడరానిపాటుపడి యున్న తిస్థితికివచ్చుచు 0.12 0

మనోరమ:—మగడు పేటకీ రాక్షసునిద్ద జక్కొననతని

సామర్థ్యంబుచే విడిపించి, శ్రీల నెడ్డిచేయును. 0-10.0

జగదేకరంధ:—అన్నకై పడగారిపాటుపడి యున్న తిస్థి

తికి చెచ్చు సామగ్గ్యవతి కథ ... .. అ. 0-10.0

సహనాదరరాంధ:—తిమ్మకటబుద్ధి లేక కలహించినన

అన్న సహింపవలయు ననటను బోధించును. అ. 0.4.0

అత్తలారాబులు న కోర్కవికోడండ్ర ప్రలాపము:—

అత్తలు కొడండ్రను బాధించు విధములగలది అ. 0.2.0

పల్నాటి వీరచరిత్రము:—చుహాకవి శ్రీనాథప్రభాకరము. అక్కి

రాజు ఉమాకాంతముగారి ఉపోద్ఘాతముతో కూడినది. 1.0 0

వలయువారు:— కల్లెణ్ణ్ బుక్ డిపో.,

6 వెంకటేశ్వరమేస్త్రీవీధి, సాహుకారుపేట, మదరాస్.

ఇవియేగాక యితర నగలు కథలు పంపుడనినను పంపుదుము

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయ
గలుగుటకును తరిపేయదు నిమిత్తుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు
నడుచునో యేయేభాగమును యేయేపనులచేయునో అని చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంకియుల
నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
దొరకల్ల చేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి
గవ్న్ మెగిలు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును.
అంగలకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

సరిగ్ గానులు డిసంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ
చును. వ్రాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 80 వతేదీ
గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును
పొరుగుారి విద్యార్థులు కోరినచో నికసింతుటకు తావొసం
బడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

Telegraphic Address:—"GALY" Madras.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras.

కల్యాణి - ప్రతిరుంధు

ఇది శక్తివంతమైన ఇంగ్లీషు మహావివాహకము ననుసరించి
తేట తెలుగున శ్రీలమను బాలుకును తెలియ నట్లు రచింప
బడినది. ఇతర భాషాకవులరచనా చతుర్తాములు, మన
తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది
మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్తామును
రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి అ. 1. ప్రతిరుంధు అ.

ధైర్య కవచము

చునుజునకు గల పొరువ గుణములలో ధైర్యము
ప్రధానము. ధైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించ
కుండుట. చునుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును ఆత్మ
శక్తియులచే భేదింపదగినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో
యత్త శక్తియులకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాది:
చుటకై "అన్యత్రభీష్మాత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హను
మతః" అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క చరిత్రను
వతి నుభిత్రేలిని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

235

ఆనందముదాలయము, మద్రాసు

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కిని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8 0

తలనొప్పుల మాన్పును

వాయుపుపోట్ల పోగొట్టును

సార్వభౌమ నొప్పుల భార

దోలును. పోట్లపోగొట్టును

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుర ముండదగిచెడి.

వనమూలికలచే హిందూదేశ మందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ప్రేరికోడ్డు, బొంబాయి

} 7, కెంబునెట్టి వీధి, మద్రాసు.

చిన్న పురుగులు

124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగులు, వెండ్రుకలూగులు,

పుర్రెవై జిల, అన్నియు ముడుపురుగుల నలన

గలుగును.

చాతమలానా! ఈ పురుగునలై కేయింబుగట్టు,

విధి విధానములేక మీద పనిచేసినచో

మీ మీదగ్గిహములలోని నేలకొట్టెల్ల

బంగారుతో నింపబడి యుండును.

తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు

పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి చేరొంది

తే నెట్టిక సహకారిగా నుండదగినటులు.

చుండు ఆరంభయిన వెంటనే నిగో

ధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక

ఉపేక్షించిన అచి కాలముననే బట్టతల

వారితో సహాధ్యాయి గాకలసినచ్చును.

కావున నిట్టి పనులకుకుపును

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. చుగురు బోగొట్టును.

వెండ్రుకలను రాలనివ్వను. పుర్రెనుండు బోగొట్టును.

తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలకు తగురు చేయువారి మోస

మున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. ను. 0—4—0

,, 3-కి రు. 2—10—0 వి. పి. ను. 0—7—0

ఉచితము.

ఈ నుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అన్యభాషి:

పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత

నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

నోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండుకెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జమ్మనపేటవీధి, బొంబాయి.

కృష్ణ దేవ రాయకాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయస్థితి నేటిం గించుచారిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 ప్రతిపత్తులకు 1 ప్రతి యిలాం. గ్రంథ విక్రేతలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంక్వంటులయందును ముద్రాధికారులచేతను (ప్రాచ్యదేశీయ భాషా పండితులచేతను గొనియాడబడినది. ఎస్.పంతులు నెం. 22 రు. ఆచార్యపుక్ విధి, మద్రాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject !!!
(IN ENGLISH.)

"A NATIONAL FLAG FOR INDIA"
With 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Re 1. Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam. 601

ఆత్మజ్ఞానా.

నరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ

చిన్నపైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0.8-0

గ్రంథకర్త :- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

591 హోస్టల్ నెంబర్ 212, మద్రాసు

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయల్కొప్పులు - ఫీలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె బిమ్మ - క్యాటలాగు కావలెనా. (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

శారదాంబ

ఇది ప్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘమురాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు

జావబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును.

వెల 4 అణాలు. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము,

7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కూరికాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజామొదలగు మొ క్కలు మా కద్ద దొరకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:-

యం. ఓబళ్ళప్ప అందుబ్రదర్సు,

588 బసవనగుడి, బెంగళూరు సిటీ.

అమృతాంజనం దీపోవారి దివ్యోషధములు

నేసాళిచేకపు కట్టెలు, మంచి తులుసు 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులుసు 1-కి ...	2-0-0
కోకోజము, మంచిది " ...	7-0-0
అదిపచ్చికానా లేక జాన్న " ...	8-8-0
కడపిమ్మను తులుసు 1-కి రూ ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం " ...	2 0 0
బాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
యంజుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0 6-0

అమృతాంజనం దీపో, బొంబాయి, అండేమదార్సు

Approved by Text Book Committee
కథలపుస్తకములు:- (1) మనస్సుతి (2) మహాచంద (3) కావల్య వెల రు. 0-4-0 దేశభోగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు భాగ్యమాత్రము 48 కి రు. 1-0-0. 523 "విద్యావిధి", 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.

సి. గోపాలనాయకర్, బేసిక్ ఛాండ్రీ
మద్రాసు లో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. నీరలు ఇంజనీయర్లు, యంత్రములను తయారుచేయు వారు అయిదొక పాండ్యు గాన మీకేమి కావలయునని చూచి వీరికి తప్పక వ్రాయును. 557

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

బి. పి. భిర్రులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

హోస్టల్ నెంబర్ 212, మద్రాసు.

వృత్తాంత లేఖలు

(-0-)

కాకినాడ వార్తలు.

మా స్వకీయ విశేషముని యొద్దనుండి)

మ్యూనిసిపలు.

కాకినాడ నవంబరు 28:- నాల్గవ వార్తాపత్రము జరిగిన యెన్నికలో రావుబహద్రుడు వైదా వేంకటచలపతిగారు పరా జితులైరి. పరిమి చక్రసాని నాయకు బి. ఏ. గారు నెలు పొందిరి. ఛైరుమన్ గ నెన్ను కొనబడిన హానరేబిలు కొమ్మి రెడ్డి సూర్య నారాయణమూర్తి నాయకు గా రికను ఛార్జి పుచ్చుకొనలేదు. 1917-18 సంవత్సరమునకు బడ్జటు తయారు చేయుటకు చేరువకాగాని వైసువైరుమన్ గాని లేకుండా, ముగ్గురు సభ్యులు సలు కమిటీగా నియమింప బడిరి. పశువుల కఠోలా కంట్రాక్టునవద్ద వాయిదాల ప్రకారము మ్యూనిసిపలు సిబ్బందివారు సొమ్ము వసూలు చేయనందున, తిరుగ వేలము వేయగ కవున్నిలకు సుమారు రు 900 వట్టము వేరినది. వ్యా క్త్యమువేసి యీ సొమ్మును రాబట్టుకొందురట!

హాసతి సంఘము

రెండవ గోదావరీగుండల పక్షపతిసంఘ సమావేశము డిసెంబరు 16 తేది శనివారమునాడు కాకినాడలో జరుగును. రివిన్యూబోర్డుమొదలు హానరేబిలు వేం బట్లగా రగ్రాసనాధి పత్యము వహించును.

మద్రాసు మెయిలు

తిలకుమహాశయినై మామణివ్యాసమును వ్రాసి నందుకు గాను కాకినాడ తిలరేరి అసోసియేషన్ వారును మద్రాసు మెయిలుపత్రికను బహిష్కరించవలసినదని కొం దరు మెంబర్లు నోటీసు నిచ్చిరట. ఆవిషయము 30 తేదీని నిర్ధారణ గావించురట.

విద్యా విషయము

అయలూపురము బోర్డువైస్మాలు యాజమాన్యమును తొలకాబోర్డునుండి డిప్రీప్రబోర్డువారు తీసికొనుట కధికా రము లేదని రావుసాహెబు మాదిరెడ్డి వెంకటరత్నము నాయకుగా రాక్షసింపించునర, క.స్త్రుపరీక్షకొరకు వై నెల వరకు దానిచర్చ నిలుపుచేయబడెను.

నంద్యాల వార్తలు

(ఒక విశేషమునియొద్దనుండి)

వన్యము

నంద్యాల, నవంబరు 27:- మా ప్రాంతమునందు తిరిగి వన్యము ప్రారంభ మగుచున్న నూచింపబడినది. అల్లకల్లాలయ తిరిగి ఆరంభించునని ఖితి వేందితిమి; గాని వైరవశమున బట్ట లేకును వన్యంబి చుమ్ముల కనికరించెను.

తిలకరీ కట్టలు

తిలకరీకట్టలు అనువేరట మాపురమున సుమారు అయిదు సంవత్సరముల క్రిందట వెంకట శివార్యగిడులకలన నొక సంఘము స్థాపింపబడెను. దానికి డి. రామాగౌతమంతులు గారు బి. ఏ. ఎల్. టి. కార్యదర్శిగారు, డి. గుంధూ గావు పంతులుగారు ప్రసిడెంటుగాను, పనిచేయుచున్నారు. తక్కిం గుమారువారు నేటిదినమున ఆంధ్ర పితృసమావేశ బద్ధారి కృష్ణమాచారిగారిచే కనిపింపబడిన "బృహన్నల" అను నాటక రత్నమును, ప్రదర్శించిరి. నాటకములను, ప్రదర్శించిరి. నాట కములన కచ్చిన ఆదాయములను జనోపయోగముకొరకు, మొన్న అతి వన్యములకలన పీడితులై, గృహహీనులను రక్షిం చుటకున్న, జనోపయోగసంగ్రహమునకు ఉపయోగించుట కను తీర్మానము చేయ బోవుచున్నారు. నాటకమునకు రిక రెండు పి. ఎఫ్. ఆర్. బద్దగారు, ఆస్టిన్ గారు, వందలలో సాహాయ్యముచేసి, ప్రాణదాతయని పేరు వడివిన సాండ్రస్ దొంగారును, మున్ను గాగల గొప్పవారు దయచేసిరి. పాత్ర లలో అన్నియు నేవభావలయందు, అభినయము గలగు. అందరు నొక్కతీరుననే యుండినటుకు సందియములేదు గాని, అందు ఉత్తరుకు, ఉత్తర, భీముకు, బృహన్నల, ద్రౌ పది, మరెంత విరాజిల్లెను.

హాకీపండుము

కొమ్మలగిల్లాలో చెరుపుగవర్షురగారికలన స్థా పించబడిన "బిల్లు" అను పతకమును బడయుటకు, మాపుర ఎస్. పి. జి. వైస్మాలు విద్యార్థులకును, కన్నులు ముని సిపర్ వైస్మాలు విద్యార్థులకును పండును విరాళము. ఆఫ్ లనమున పట్టుదలయు, చాకచక్యము గల్గి భయతెగలవారును ఆడిరిగాని భుదకు మాపురవిద్యార్థులు భయప్రదమును గాంచిరి. తిరిగి మావిద్యార్థులు కన్నులుకు కాల్చకందుకమునకు హాకీ పండువులకు చున్నారు. ఇట్టి భయకార్యములకు నోరుకొన గున్న మాపురమున కిదే ప్రాంతదేశ చిన్నా నూచకులు.

హోర యూనియను

వై వేరట ఒకసంఘ మేర్పడి, ఇప్పుడే విరాజిల్లు చున్నది. ఇందు వన్నె కెక్కిన యువకులు, గలరు. వీరందరు ఉపాధ్యాయపదవియందు ఉండి, దేహపరిశ్రమయే పలు తెరంగుల ప్రయోజనకారియై యున్నదని తేట తెల్లమగునట్లు వెంకట కందుక భేలనములయందు ఆరితేరి దస్తవండ్లమున విజయధ్వజముకొరకు పాటుపడుచున్నారని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను.

మునిసిపల్ బోర్డులు

వన్యములన బొత్తిగాపోయి నకుదుటకై నను వీలు లేకయున్న కొన్ని గోధులు మగవట్టులకు వేచియున్నవి. తెరు వరులు విద్యార్థులు, తదితరులను హస్తచ్ఛేదములకు పూర్వము పడుచున్నారని అందరికి తెలిసిన విషయమే గనుక శ్రేణుముగా మగవట్టు చేయించ పొర్పించుచున్నారము.

గుంటూరు వార్తలు

జిల్లాబోర్డు

[మా స్వకీయవిశేషముని వద్దనుండి]
గుంటూరు, నవంబరు 28:- మా జిల్లాబోర్డులోని కొందరు గురుస్తాలను, మేజరు, అకౌంటెంటు, ఒవరుసీరు మున్నగు ను న్యోగి యులను కంట్రాక్టు వన్యనుండి మామూలు వసూలుచేసినా రను వేరమునొడ ప్రసిడెంటుగారు రక్షించిరి. ఒవరుసీయరును మేనేజరును ఉద్యోగమునుండి తొలగించిరి. మిగత గురుస్తాలను గ్రేడులు తగ్గించి స్వల్పజీతములకు వేసిరి. వీనివార నీ వేరధులు ప్రసిడెంటుగారి ఆగ్రహపై జిల్లాబోర్డుకు అసలు చేసికొనిరి. జిల్లాబోర్డువారు మొన్న విచారించి ప్రసిడెంటుగారి ఆగ్రహను పూర్తిగ తల్లక్రిందువేసి అందఱుని తిరిగి వారివారి పదవులయం దుండునట్లు తీర్మానించిరి. బోర్డు మొదలగు లెమకున్న స్వాతంత్ర్యము నుపయోగించి వ్యాయ మరసినందులకు మిగుల గ్లాభు నీయులు. ప్రసిడెంటుగారు గవర్న మెంటుకు ఈ విషయమై వ్రాయుదురని యుచున్నారు.

వల్ల చెలువు

మాపురమందు అగ్రహారమునకు దక్షిణముగా నున్న వల్ల చెలువు వన్యములకు పూర్తిగ నిండియుండెను. ప్రక్కనున్న బొలములనుండి పక్షునో లేక దగ్గజనున్న స్వాతంత్ర్యవీరులకు పొర్పించునో యని యెవరో దక్షిణపువైపున అగ్రరాత్రి యందు చెలువుకు నెదగండి కొట్టిరి. దానివలన చెలువులోని నీగంతయు తెల్లవారుసరికి ప్రక్కనున్న యేటువూరు పొలము మీదుగా గొట్టుకొనిపోయినది. అక్కడనున్న పొలములకు వన్యము గల్గినది. ఈవిషయమై మ్యూనిసిపల్ చేర్మను వ్యాపతి హనుమంత రావుగారికి తెలియగానే వారు వెంటనే వెళ్లి ప్రార్థన మొదలుకొని సాయంకాలమునకు వన్యనుండి గండికి అడ్డుమువేయించిరి. చేర్మనుగారు నాడు పడిన శ్రమ మిగుల కొనియాడదగియున్నది. గండికొట్టినవా రెవరో విచారించి తిరిగి రక్షి విధించుట సమంజసమని పరుగురి యభిప్రాయముగా నున్నది. కావున ఈ విషయమై అధికారులు తిరు చన్యను త్వరలో విసికొందురు గాక.

బంగారు పక్షము

మా కాలేజీలో ఉపాధ్యాయులుగా వున్న గోదవర్తి సుబ్బాగౌతమగారు బి. ఏ. పరీక్షలో తర్వాతాస్త్రుండు రాజ ధాని యంతలో ప్రథమముగా గణన మొందించున. వారికి విశ్వవిద్యాలయమువానికి బంగారుపతకమును బహుమతిగా కొనంగిరి.

నొంగలు

24 తేదీని కొండలు ఒడ్డెవారు రాత్రి కన్నమువేసిసో వుండెగ అప్పుకు చీటులోనున్న తంగిరాల వెంకటసుబ్బయ్య గారు పోలీసు సబుఇన్ స్పెక్టరు గారు) నొంగలును తరుముకొని పోయి చూర్కెటు ప్రాంతముల పట్టుకొన్నట్లు తెలియుచు న్నది. పట్టుకొన బోయినప్పుడు ఈనొంగలు కన్నతో పొడవ చూచిరట! కాని సుబ్బయ్యగారు వైద్యముతో వారిని సాహ సింబి పట్టుకొన్నందులకు మిగులగ్లాభూపాత్రులు. పోలీసునా రివిధముగా పనిచేసిన కన్నములు పట్టుట మానునని చెప్ప వచ్చును.

కొత్త స్వెయ్యి

మా పురమున కొండలు ఒడ్డెవారు మార్కెటుల వస్తరులు నెయ్యిలో కొత్త, నేరుకడగనూనె కలిపి వైకి యెగురుని చేయుచున్న సంగతి యెల్లరుకు విదితమే. ఈ విషయమై మా చేర్మను వ్యాపతి హనుమంత రావు పంతులుగారు కడుశ్రద్ధ తీసి కొని పనిచేయుచున్నారు. ఈ మధ్య నొక వస్తరుని యుంటిలో కళాయిలు నెట్టి కొత్త మానె కలిపి వండుచున్నారన తెలి యగనే చేర్మనుగారు తన బోర్డుని కూడ మానుకొని ఆ స్థలమునకు వెళ్లి వారినిపట్టుకొని యింటికి తాళమువేసి రిపోర్టు చేసినట్లు తెలియుచున్నది. వాక్యముగా కొత్త కత్తివనెయ్యి అంత ప్రమాదకరము గాదన్నటు చెప్పెదట. ఆమాటవిూదయా వస్తరులు మరింత బహిరంగముగా కత్తి నెయ్యిని కృత్రిమము చున్నారు. కాని కత్తి నెయ్యి యెప్పుటికిని అసాగ్యము. కావున అధికార్లు ఈ దుష్కృతిని మాపుమప ప్రయత్నింక నేకుచున్నారము.

సానికవార్తలు

(0)

జరుగజోవు సంగతులు.

డిశంబరు 8 ఆదివారము.

ప్రహ్లాదనాటకము. (తెలు. విజ్ఞా) సా. 5-30 గం

డిశంబరు 4-వ తేది సోమవారము.

సంస్కృత సమావేశము (పచ్చ) సాయం. 5-గం

డిశంబరు 22, 23 వ తేదీలు.

విదవ సహకారోద్యమ సమావేశము.

ప్రహ్లాదనాటకము:—రాజోవు ఆదివారము సా

యంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పబ్లిక్ మందిరమున

ప్రహ్లాదనాటకము తెలుగుభాషలో ప్రదర్శింపబడును.

మన గవర్నరుగారు:—నేటి దినము ఉదయము

7-30 గంటలకు మన గవర్నరుగారు సత్తిపరివారమునకు లయి

జనరలు ఆసుపత్రిని జూచిరి.

సంస్కృత సమావేశము:—సంస్కృత సం

ఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద రాజోవు సోమవారము

సాయంకాలము 5 గంటలకు పచ్చప్ప కాలేజి భవనమున

నాకసభ జరుగును. అనివిశేషముగా రద్దయ్యెను వహించెదరు.

చెన్నపురి వర్షపాతము:—జనవరి మొదటి

తేదీనుండియు ఈనెల 26 వ తేదీకి దామాషావై గురియవలయు

వర్షము 42.08 అంగుళములు. ఈనెలవరకు కురిసినవర్షము

42.84 అంగుళములు.

విదవ మదరాసు రాష్ట్రీయ సహకారోద్యమ

సమావేశము:—డిశంబరు 22, 23 వ తేదీలను పచ్చ

ప్ప కాలేజి మందిరమున మదరాసు రాష్ట్రీయ సహ

కార సంఘము క్రింద సమావేశము జరుగును. ఎఫ్. హెచ్.

బిల్లులు. గిల్ మాను వి. సి. ఎస్. గారు సభాధిపత్యమును

వహించెదరు.

చెన్నపురి మరణజాబితా:—నవంబరు 28-వ

తేదీతో నంతవరకు వారములోపల చెన్నపురియందు మరణిం

చిన యూరోపియనులు 1; యూరేషియనులు 5; భారతీయ

వైద్యులు 6; హిందువులు 275; మహమ్మదీయులు 47;

మొత్తము 344. దామాషావై మైలు సంఖ్య 34.5. గత పది

సంవత్సరములలో దామాషావై మైలునకు పడిన మరణ

సంఖ్య 42.4.

రావుసాహేబు కణ్ణు చెట్టియూరుగారి విత

రణము:—ఒకవిలేఖకు డిల్లుల వ్రాయుచున్నాడు. రావు

సాహేబు కణ్ణు చెట్టియూరుగారి వితరణములు ప్రశంసనీయ

ములు. మీరే పేదవారి పసి పిల్లలకు సహాయ మొనర్చుటకు లిరు

వలిక్కేజిలో పేయాశ్వాసు కోవిలపిథి మాడవనంబరు స్పృహ

మువద్ద (శ్రీ పాథస్వామివారి కోవెలకెదురుగ) ఎంత వంఛించాము

దొరకిన నంత మంచిఆవుపాలను ఉచితముగ ప్రతిఉదయము

7-8 గంటలమధ్య వచ్చిన పేదవారి పిల్లలకందటిక పంచిపెట్టె

నియోగించిరి. ఈవితరణను దివానుబహద్దరు ఎం.బి. పాథసా

రధిఅయ్యంగారు గారి యాజమాన్యముక్రింద జరుగుచుండినను.

ప్రాసెసరు రామమూర్తిగారు

ఇండియన్ హెరక్యులేస్ అనగా భారతీయ

భీముడు అని ప్రసిద్ధిచెందిన కోడి రామమూర్తి

గారు నవీనచనత్కాశీద్యాప్తపవీణులగు నూర్గుర

తో చెన్నపురికి విచ్చేసెదరు. శ్రీ పెంట్లండు

ప్రభువు ప్రభ్యుగార్ల ఆదరణక్రింద 1916సం॥ డిశెం

బరు 6 వ తారీఖునుండియు రెండు వారములు

చెన్నపురి ఎస్సెనేడునందు ప్రదర్శన చుచ్చెదరు.

ఆ నాడు శ్రీవారలు కూడ దయచేయుదురు. ఆ

నాటి సొమ్ము మద్రాసు యధనిధి కియ్యబడును.

ఇకను మీరు ఈప్రాంతముల తమ ప్రదర్శనమును

జరుపరు. టిక్కెట్లు, మద్రాసు వెప్టు అండుకో,

వారివద్ద దొరకును.

బాలగంగాధరతిలకు మహాశయుడు.

(నిన్నటిదినము తరువాయి)

మరుచటి దినమున అభ్యాసకుల సాగనంపుట కనేక

మంది పౌరులు రెండున్నెలనునకు విచ్చేసిరి. హంపి సాడు

స్థలముల జూచుటకు మనోహరదాసుగారు హాస్పేటకు

బోయిరి. హూబ్లీ పురవాసులచే నాహ్వనితుడగుటచే తిలకు

మహాశయుడు హూబ్లీకిబోయెను. గాడగు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు

గారి యుత్తర వింతలో హూబ్లీ ధార్వాసు పోలీసువారికి తెలు

పబడెను. ఆసంగతిని ముందుగానే తెలిసికొని ఆ యా పురప్రజలు

తమ తాంబూల సమర్పణాతిథి సత్కారములు బహిరంగ

ములు గాని పెద్దపెద్ద భవనములలోనే జరుపబడినవి.

హూబ్లీ ధార్వాసుల తిలకు మహాశయుడు కొలది

గంటలకాలము మాత్రమే గడపెను. కాని ఆకొలది గంటల

కాలములోనే జనులు గుంపులు గుంపులు వైష్ణవలకు బో

యి విశేష సంభ్రమోత్సవములతో పురమునంతను

వానిని ద్రిప్పిరి. హూబ్లీపురమందలి అభినందక సభ

“పంజారపోలు” పరిస్థితులలో జరుపబడెను. జనులు విశేషము

గ వచ్చిరి. ఆప్రదేశమునందలి సమావేశమునం దొక విశేషము

గలదు. పౌరులలో నొకరును పారమాధిక మహాత్ములు నగు

శ్రీ సిద్ధార్థ స్వామివారు సభా నిర్వాహకుల యాహ్వానము

వాదించి సభకువిచ్చేసి సభోద్దేశము సాఫల్యత నొందుగాక

యని యాకీర్ణించిరి. తాంబూలము నందుకొనునపుడు తిలకు

మహాశయుడు సాదర భావముతో ప్రత్యుత్తర మొసగుచు

సభ్యులంతటనుండి నిర్భయముగా స్వపరిపాలన బడయు

ప్రయత్నముల జేయవలయునని యుత్సాహవంతముగ బలికెను.

హూబ్లీనుండి ధార్వాసునకు బోయిన పిమ్మట నచ్చట

గాడనట్టి యుచిత సత్కారములను ఉత్సాహ

పూరిత ప్రత్యుత్తరములును, జరిగెను. ఆ చట

మనోహరదాసు రాష్ట్రీయ తిలకుగారినికలిసికొని పూనా

కు బోవగోరిరి. కాని బెల్గామువద్ద గొలగు బెల్విగారును మరి

కొందఱును వారి నచట విడిచి బలవంత పెట్టిరి. వారి యను

మతి లేకనే సామానంతయు రయిలుబండిలోనుండి తీసివేయ

బడెను. ఇద్దఱు నచట ఒకదినముమాత్ర ముండిరి. తాంబూ

లాడుల సమర్పించుటకు పెద్దసభ చేయబడెను. హైకోర్టునందు

తా మొందిన నూతన విజయమునకై వారి నభినందించుచు

బెల్లి, గంగాధరరావు దేశపాండ్యగారు స్వాగతోపన్యాస

ముల నిచ్చిరి. తిలకు మహాశయుడు తన ప్రత్యుత్తరములలో

స్వపరిపాలనసమస్య యెంతవరకు బోయినదియు విశదపరచి

దానిని నెరవేర్చుటకై సభకు లందఱును తమ శక్తివంతనలు

లేక బ్రయత్నింపవలయు నని విశదముగ నిరూపించెను. స్వపరి

పాలన సమస్య యింక బూర్తిగ విప్పిచెప్ప నక్కరలేదు.

వాని ప్రతివాదనములును అవసరములేదు. పనిచేయ తరుణ

మాన్యు మయ్యెను. (మాటలకు నేళలేదు.) ఆ పనిని నలు

గురుకలసి నిరంతరము చేయవలసినది. సభకు లందఱును తమ

శక్తివంతనలేక స్వపరిపాలనోద్యమమునకు తగినంత సహాయము

చేయుదురు గాక, యని యతడు ప్రోత్సహించెను. ఎట్టి సహాయ

మైనను సరియే శారీరసహాయముగాని, ధనసహాయముగాని,

మానసిక సహాయముగాని ఏసహాయము నైనను, (లేక అన్ని

సహాయములైనను) వెంటనే చేయవలసివలయును. పేయి

సానిధి సహాయము చేయబడిన నాటకమున కాసాయం

కాలము వారిరువురును బోయిరి. ఇద్దఱును బుధవారమునాటి

సాయంకాలము బయలుదేరి మరేయటంకములు లేకను

24-వ తేదీనాటి యుదయమునకు పూనానగరము చేరిరి. నాటి

సాయంకాలము మోహనదాసుగారు బొంబాయికి బయలు

దేరిరి.

మొదట రాజకీయమును మద్దేశమే లేని యీ

ప్రయాణ మటుల పరిణమించెను. కాని నిరంకుశాధికారియగు

యొకా నొక మేజిస్ట్రేటీ వివిధముగ నెదుర్చుటవలన నీసంగతెం

తయు చిరస్మరణీయము. హైకోర్టువారి తీర్మానమును విని

యు గాడ నొకానొక నిరంకుశాధికారి తనబుద్ధికి సమంజసము

గా దొచ్చినంతమాత్రమున నిలులజిల్లాపోలీసుఆఫ్ఫీ 42 వ నెక్ష్ను

క్రింద తన కీయబడిన యధికారము నిలుల దుర్వ్యయము

చేయుట న్యాయమైనదియు గానిదియు వినుకొనుట నాపని

గాను. వైనిజిగిన తాంబూల సమర్పణాదుల నధికారులు పా

టింపబడిన కథయెటుల నడచియుండునదియు దైవమే యెరు

గును. ఇట్టి యధికార ప్రతికారములు ఊద్యోగస్థులవై ననూయ

గలిగించుటయే గాక దూరప్రదేశములలోనున్న జనులకు సహితము స్వపరిపాలనావశ్యకతను బలపరచిన అనివారితమై ప్రజల మనసుల నెల్లప్పుటికి నాటుకొనుచున్నవి. అందుచే మన మిందువలన నొక విధముగ నాయాధికారులకు వందనము లర్పింపవలసియున్నది. కాని దొరతనమువారి గౌరవమా? జిల్లా నిరంకుశాధికారులు జేయుచున్న విపరీత కార్యములవలన నడచేసిన సభివృద్ధి నొందుచున్నదా? లేక చెడిపోవుచున్నదా? ఆ యంశమును దొరతనమువారే నిశ్చయించుదురు గాక! ఇక నై నిటువంటి నిరంకుశాధికారుల ఆక్రమ కార్యములవై వ్రాసిన విమర్శనలు ఇండియా పిన్లుకోడు 124వ శెక్షను (ఎ) క్రింద రాజద్రోహముగా పరిగణింపబడగలవని ఎవరు చెప్పగలరు? నవంబరు 25-1916. ‘రాజధర్మ’

వాతావరణసితి

1916 సం॥ నవంబరు 30-వ తేది

ప్రదేశములు.	నవంబరు 30 తేది, ఉదయము నుండి మధ్యాహ్నము వరకును	కడచిన 24 గంటల లభ్య, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్షపాతము.	
		అత్యంత	అత్యంత	గరిష్ఠము	నిమిషము
గోపాలపురము	29.982	84.0	70.1	...	41.98 42.63
వాల్తేరు	29.950	83.1	72.9	...	39.51 34.13
కాకినాడ	29.960	82.2	71.6	...	49.80 36.79
బందరు	29.949	85.1	72.4	...	66.14 38.11
గుంటూరు	...	86.2	70.5	0.13	51.28 31.29
నెల్లూరు	29.925	86.6	73.4	...	32.53 30.20
మద్రాసు	29.906	85.4	72.9	0.01	42.45 41.81
కడలూరు	...	...	...	...	...
నాగపట్టణము	29.856	82.2	71.1	1.45	34.25 39.42
కొలంబూ	29.808	83.2	73.6	...	82.06 69.11
తిరువనంతపురము	...	...	...	...	...
కొచ్చిక్	29.857	84.7	71.7	0.06	118.45 108.76
కల్లికోట	29.867	86.2	73.5	...	114.90 114.75
మంగళూరు	29.878	92.5	73.1	...	122.41 126.40
బొంబాయి	29.935	86.4	76.1	...	86.05 71.67
హైదరాబాదు	...	...	...	...	...
అనంతపురము	...	86.2	66.2	...	29.81 20.04
బళ్లారి	29.917	86.3	66.6	...	27.62 19.48
కర్నూలు	29.946	88.2	68.6	...	41.33 26.07
కడప	29.935	86.8	71.4	...	43.06 30.04
బెంగుళూరు	29.928	79.8	59.8	...	52.80 34.11
కొడైకనాలు	22.756	60.9	48.4	0.08	53.42 50.45
ఉదకమండలము	23.984	63.1	47.5	...	47.15 50.29
కోయంబత్తూరు	29.915	83.4	66.6	...	27.22 19.54
వెల్లూరు	29.946	84.7	66.8	...	54.44 39.58
సేలము	29.910	85.2	67.6	...	44.89 37.92
తిరువనాపల్లి	...	...	...	...	...
పుదుకోట	29.883	83.2	71.9	0.29	35.29 30.32
మధుర	29.859	89.1	75.7	...	25.44 21.02
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.39	17.21 20.57

రాజధాని దక్షిణాంతమున నూత్రము వాయుభారము కొంచెము తగ్గినది. ఇతర స్థానములందు వాయుభారమునందు మార్పులేదు. రాజధాని దక్షిణాంతమునందును సింహళము నందును గాలి ఈశాన్యముగ వీచుచున్నది. నిన్నటి దినమునుండి తుపాను ఎక్కడను గలగలేదు. సింహళమునందు ఆ గ్నేయభాగమున వాయుభార చుక్కెల్లముగా నున్నది. చెన్నపురి రాజధానియందు తుత్తరతీరమున గాలి మెల్లగా ఈశాన్యముగ మునున వీచుచున్నది. బంగాళాఖాతమునకు నైఋతిభాగమున సముద్రము తీరవీచికలతో సంకులమై యున్నది. కర్ణాటకము నందు మధ్యమోష్ణము తక్కువగున దుర్భరమండలము లందె తక్కువగున గలదు. నలుభాగమునందు తప్ప ఇతరస్థానములందు సాధారణముకంటె కొంచె మెక్కువగనే యున్నది. కర్ణాటకమునందు కొన్ని ప్రదేశములలో పగటియుష్ణము కొంచెము తక్కువగ నున్నది. కాని సాధారణముగా ఉష్ణయంతటను కొంచె మెక్కువగ నేగలదు. వాయువునం దాద్రిక కొంచె మధికముగా నున్నది. రాజధానిదక్షిణమునందు ఆకాశము సాధారణమేమగువలెము.

ఆర్. ఎల్. జోన్సు,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

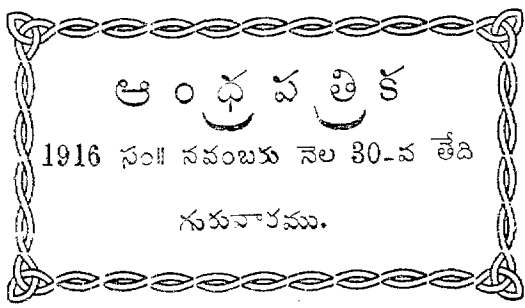
వరదలు - ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

(౧)

నిన్నటికి నిలువ	5728-7-4
చెన్నపురి ఆంధ్ర సభ దర్జీలో పడిన మొత్తము	1-4-6
నెల్లూరు జిల్లా పొట్లపూడి శ్రీ సుజనరంజన్ సమాజమువారు చెనుక పంపిన 80-0-0 పి. పట్టాభిరామాచార్యగారి ద్వారా మరలపంపినవి, వివరములు వేరొకచో ప్రకటింపబడినవి.	9-4-0
బొంబాయి విక్టోరియా జూబ్లీ ట్రెజ్జీకలు ఇనిస్టిట్యూటు ఆంధ్రవిద్యార్థులు పి. వి. రామారావుగారి ద్వారా పంపినది.	8-0-0
తిరుచునాపల్లి జిల్లా తెప్పలము, ఆంధ్ర పూడెంట్సు యూనియనువారు	5-0-0
పశుచక్ర జగన్నాథంగారు, విశాఖపట్టణము	1-0-0
	5752-15-10

విషయానుక్రమణిక.

కృతాంతశీలము	2
లోకమాన్య తిలకు మహాశయుడు, స్థానిక నాగర్లు	3
ప్రధాన వ్యాసము	
ఆంధ్ర గీర్వాణ విద్యాలయము	4
బిట్సు	5
విరోధానుభవసంగ్రహము	
విదేశతంత్రీవార్తలు	6
దేశీయతంత్రీవార్తలు	7
కలగూరగంప	8
ఇంగ్లీషు తంత్రీవార్తలు	9-10
జాబులు	11

ఆంధ్ర గీర్వాణ విద్యాలయము

కొవ్వూరునందు గోదావరీ మహానదితీరమున స్థాపితమైయుండు ఆంధ్ర గీర్వాణ విద్యాలయ మొక నవీన పథమును ద్రొక్కుచున్నది. ఆవిద్యాలయమువారు ప్రకటించియుండు కడచిన కార్యక్రమ నివేదికను అనుసరించి ఈవిద్యాలయపు ప్రథమోద్దేశము ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధియే యైనను ఇందు సంస్కృతంబు ముఖ్యోపాంగముగా చేర్చబడియున్నదనుట సూచితమైయున్నది. విద్యాలయ నిర్వాహకులు రెండుభాషలతో తనివి నందలేదు. ఆంగ్లభాషా పరిచితియు ఎక్కువగానే కోరుచున్నారు. ఆంగ్లమున ప్రవేశపరీక్షవరకును శిక్ష నందవలయునని కార్యనివేదికము స్పష్టపరచుచున్నది. ఇటీవల మన విశ్వవిద్యాలయము వారు పౌరస్త్వవిద్యార్థులకును స్థాపించి అందుకుగాను విద్యా శిరోమణి పరీక్షలు స్థాపించియున్నారు గదా! ఆ పరీక్షలకు తగిన యోగ్యత కలిగించుటయే యీ విద్యాలయపు అవస్థముగా కార్యనివేదికను చదువు వారలకు సామాన్యముగా బోధపడగలదు. తెలుగునందు గట్టిపాఠిత్యమును నేర్చి కవిత్వము నేర్చి యందు పరీక్ష పొందునలె ననియు శాస్త్రములయందును

నుత్తీర్ణులు కాదలంచిన వారికిని తగిన ఏర్పాటులు కలవనియు మున్నగు వాక్యములు కార్యనివేదిక మున కానవచ్చుచున్నను వెంటనే మావిద్యాలయందు వాని నికను విజృంభణముగ పనిచేయుట కవకాశము చిక్కలేదు అను వివరము తోచుటను జేసి ఈవిద్యాలయమువారు తమయద్దేశము బిరుదుపట్టపరీక్ష లేయైనను అంతస్పష్టముగా నంగీకరింపలేక యున్నారనుట తోచుచున్నది. విద్యాలయ నిర్వాహకులు నిశ్చయ ఫలము లందగోరుదురేని ఉద్దేశమును చక్కగా నిర్దేశించుకొనుట యత్యావశ్యకము. తాక్య విద్యలపై దృష్టిగలవారిందు చేరుటలేదని యొక నైపునను తదితరముగు శిక్షల నపేక్షించినవారికి తాక్యదృష్టి ప్రసరించుటలేదని మరియొక నైపునను నున్ఘోషించుచు సంపూర్ణ సంస్కృత పండిత్యము గాని సామాన్య రాజకీయోద్యోగ కాంక్ష గాని రెంటిని అభిలషించువారు దరిని జేరుటలేదని తెలియజేయుచు ఇటును తమ యద్దేశమును వివరముచేయక పోయినయెడల ఎంతో ఫల ముండునని మేమును కొంచలము. పరిశ్రామికవిద్య గాని వ్యవసాయ విద్య గాని ఈయాలయమున నేర్చి విద్యార్థులను స్వతంత్రులుగా జేయుద మను సభిప్రాయము నిర్వాహకులకున్నట్లులు కానరాదు! ఈవిద్యాలయములోని విద్య ఉద్యోగములకు దారిచూపదు. ప్రాతపథ్యత సంస్కృత పండితులను సిద్ధము చేయదు. నూతనపథ్యత స్వతంత్ర జీవనానర్థులకు పయోగకరము కాదు. ఈనివేదికలో నొకచోట వారికి (విద్యార్థులకు) ఈవిద్యవలన ముందేమిలాభ మున్నదో బోధపడుటలేదు అను వాక్యము చూపుచున్నది. ఉద్దేశము తిన్నగా ప్రకటితమగువాక విద్యార్థులకేకాదు ఎల్లరకును ఆవిషయమున ననుమాన ముండకతీరదు. అట్టి పరిస్థితిలో భోజనము విచ్చలవిడిగ దొరికిన విద్యార్థులు లెక్కకు మిక్కిలిగ చత్తురని యాశ గొనుటయు వారు సిరముగ నిలువక నడుమ నడుమ వెడలిపోకుండుటకై దండన పరతులతో గాని విద్యార్థులను చేర్చుకొనమని తెలియజేయుటయు కార్యనిర్వాహకులకు స్పష్టదృష్టి లేదనుటకు విశదీకరించుచున్నవి. ఆంధ్రమున విద్యా శిరోమణిత్యాది బిరుదముల పరీక్షకు విద్యార్థులను సిద్ధము చేయుట ముఖ్యోద్దేశముగా నిరూపించిన యెడల ఈ విద్యాలయ కార్య నిర్వాహకులు తమకు మేలొనర్చుకొని లోకమునకు మేలొనర్చినవారు కాగలరు. ఈ విధోద్దేశము బయల్పడినయెడల విద్యార్థుల సంఖ్య బహుస్వల్పమగునను భయముండుటసహజము. అట్లైన ఇప్పుడు విద్యాలయము వారు లోవరు సెంకడరీవరకు పెట్టుకొనిన ఉద్యోగావ్వ విద్యనే పెంచుచు ఆభాయన బడిపోయి ఆపనితోగూడ విద్యా శిరోమణుల శిక్షణనుగూడ ఇచ్చుటయో లేకున్న ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల ననుసరించి పరిశ్రామిక వ్యవసాయక విద్యల కీ విద్యాలయమును తావల మొనర్చుటయో తగియుండునని మా సమ్యక్ము ఎట్లైనను ఈ విద్యాలయము అదిరకాలంబుననే తన చేయవలసిన కార్యమును నిర్ణయించుకొని నిష్పాదముచే విద్యార్థులనుపట్టి పెట్టనాలోచింక విద్యాగుణముచే పన్నె కెక్కునుగాక యని కోరుచున్నాము. 1912 లో ఇరువురు విద్యార్థు

లతో ప్రారంభించిన ఈ విద్యాలయము 1915 న 25 గురతో నొప్పుచుండెను. ఈ సంవత్సర మా సంఖ్య 16 నకు తగ్గినది. మొత్తముమీద విద్య ఇదివరలో 80 గురకు నేర్పబడినది. ఇంత దనుక సంత్సృతికరింబె. సర్వ స్థల సమత్వమీ విద్యాలయమున దృఢముగా చూపబడుచున్నదనుటకు మా యొకటి కార్యనివేదికమున చక్కని నిదర్శన మున్నది. ఉన్నతి విద్య సభ్యునించుటకు ఈ సంవత్సరము జూలై నెలలో నొక కమ్యునికాన్స్ విద్యాలయమునకు వచ్చి చేరెనట. అతనికి వ్యాకరణ పాఠము చెప్పటకు వీలులేదని అధ్యాపకులు ఇరువురు పట్టు బట్టిరట. వారుద్యోగము మానుకొనవలసి వచ్చినది గాని కార్యనిర్వాహకులు వారికి లొంగలేదు. ఇది యెంతయు క్లాఘాపాత్రము. ఆంధ్రదేశమునందలి సదుద్యమము లనేకములకు హృదయపూర్వకముగా తోడుపడుటకు పేరుగన్న యట్టి పితాపురమురాజుగారు ఈవిద్యాలయమునకును వేదాంతవిద్యోపదేశమున కగు వ్యయము భరించెదమని వాగ్దాన మొనర్చినారట! విద్యాశాలానిర్వాహకు లా సాయము నుపయోగించుకొనవలసియున్నారు. ఈవిద్యాలయమునకు నై బ్రహ్మశ్రీ పురిఘల్ల సూర్యనారాయణ శాస్త్రి లవారనువారు జీవిత మంతయును ధారపోసి దేశదేశములమెట దిరిగి అణా అణా చొప్పున జమ చేసి నెలకు రు 25లు రు 30లు పంపుచున్నారు! ఎల్ల యభివృద్ధికిని ఇట్టి పరిశ్రమ యావశ్యకము. ఆంధ్రదేశమునకు నీరు మార్గదర్శకు లైన నామలకు నంద్యులు. ఈవిద్యాలయమునకు మూడు నెల కిమ్మతుగల ఇంట్లు స్థలములును ఆరేడువేల కమ్మతుగల భూములును స్థిరమైన వసతియు గలవట! సాలుకు వెయ్యిరూపాయలు వర్షాశనము లున్నవట! ఈ ప్రతిష్ఠాపనపక్షమున నుత్సాహముతో పనిచేయుటకు తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావుగారి బోటినారలున్నారు. తగిన యాధారమును దీనికి కలిగియున్నది. ఇక నీ ప్రతిష్ఠాపన చక్కగా పనిచేసి విజయవంత మగుట కష్టము కారాదు. కార్యనిర్వాహకులు ఉద్దేశమును స్పష్టముచేసికొని పాటువడి ఆంధ్రలోకమున నీ యత్నోత్సాహ ప్రతిష్ఠాపనను స్థిరమొనర్తురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

మూడుమాసముల గ్రంథములు.

గ్రంథ ప్రకటన విషయమున ఆంధ్రులు యుద్ధపు వేడిమిచే కలిగిన సంకోచ పరిస్థితినుండి బయట పడుచున్నారనుటకు ఈ సంవత్సరము మూడవ మూడుమాసముల జాబితా నిదర్శనముగా నున్నది. రెండవ మూడుమాసములలో ప్రకటితమైన గ్రంథముల మొత్తపు సంఖ్య 195 గ నుండ మూడవ మూడుమాసములలో 247 గ్రంథములు ప్రకటితమై యుట నోచుచున్నది. ద్వైభాషిక త్రైభాషిక గ్రంథములకు శ్రోసివేసి చూచినను సంఖ్య 147 నుండి 205 నకు పెరిగినది అనగా నిజమగు ఆంధ్రవాఙ్మయ గ్రంథ సముదాయమే హెచ్చైనదనుట. ఈ యభివృద్ధి కొంచె మించుమించుగా నెల్ల శాఖలలోను దోచుచున్న జీవితచరిత్రలు రెండున్నచోట మూడు ప్రకటనవి. నాటకములు పదియున్నచోట పందొ ప్రకటితము లయినవి. నవలలతోగూడినక?

గమున ఇరువదితొమ్మిది యున్నచోట ముప్పదియైదు వెలువడినవి. చరిత్రాత్మక నవలలు రెంటినుండి అయిదింటికి పెరిగి కొంత వికాసవత్తర పరిస్థితిని సూచించుచున్న ను భాషాంతరీకరణములును అనువాదములును ఎప్పటివలెనే పొడగట్టుచున్నవి మూడుమాసములలో తొమ్మిది ఈజాతి గ్రంథములు సిద్ధమైనవి. ఈభాష తగ్గి స్వతంత్రగ్రంథరచన ఎప్పుడు చూపుటనో యింకను వేచిచూడవలసియున్నాము. ఈపర్యాయము భాషావిషయక గ్రంథము లెనిమిది కానవచ్చుట సంతృప్తికరము. అందు రాళ్లపల్లి అనంతశర్మగారి నాచన సోమనాథ నిమర్శయు చేరియున్నందుల కెక్కువ సంతసింపవలసియున్నది. చిల్లర జాబితా గ్రంథములలోను యక్షగానములు, లంకాయాగము, లక్ష్మమమ్మ కథలు ఇట్టివి కానవచ్చుట కొంతవరకు మనకు ప్రజారంజక గ్రంథపరంపర యెడకును దృష్టి మరలుచున్న దనుటకు తార్కాణముగా నున్నది. విజ్ఞాన సర్వస్వము గూడ సంచిత తరువాత సంచికగా ప్రకటితమగుచు మూడుమాసముల జాబితాలో చేరుచుండు యు సత్వరముగా కార్యము సాగుచున్నదనుటకు నిదర్శనమై యున్నది. చరిత్రలును 5 వెలువడినవి. అందు ఆంధ్రుల చరిత్రము మూడవభాగము గమనింపదగియున్నది. మత గ్రంథము లెప్పటివలెనే విమర్శకాలమునను వెక్కులుగానే బయల్పడినవి. లెక్కకు ఏబది నాలుగు కానవచ్చుచున్నవి. ఇందులో పదునొకండు క్రైస్తవ గ్రంథములు. ఈవిజ్ఞానభాగ గమనింపదగి యున్నది. అయిన నింకను మన స్వదేశ క్రైస్తవ సోదరులు ఎక్కువ యుపయుక్త గ్రంథ రచనకు బూనినట్లు మాత్రము చిన్నెలు కానరావు. ద్వైభాషిక ద్విభాషిక గ్రంథములు 42 వెలువడినవి. మొత్తముమీద పరిస్థితియంతయు సుముఖముగానే యున్నది. ఇదియే యభివృద్ధి మార్గమున మనవాఙ్మయము పెంపందుచుపోవుచు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

బంగళా క్రొత్తగవర్నరు.

కార్యకేలుప్రభువుగారి స్థానమున బంగళాగవర్నరుగా రోనాల్డుషే ప్రభువుగారు నియమితులైనారు. ఈ రోనాల్డుషే ప్రభువుగారు విశేషము కయస్సుచెల్లినవారు గారు. నలువది సంవత్సరముల లోపుగా నున్నారు. పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనులో నొక యధికారిగా వచ్చినప్పుడు వీరిని చూచిన గారు వీరు చక్కని రూపమును నీటును కలవారని చెప్పినచున్నారు. కాని వీరి మానసిక పరిస్థితి మాత్రము మన కంత చక్కని రూపముకలిదిగా నుండునని యనుకొనుటకు తగిన కారణములు కానరావు. వీరు ఈధూమిలో కొంతకాలముండి రనుట నిజము. ప్రయాణికులుగ కొంతకాలమును మన రాజప్రతినిధిగారికి ఆంగ్లరక్షకుడుగా కొంతకాలమును విశ్రేణిముతో సంబంధము కలవారై యుండిరి. వీరు ఆసలే ఉదారకక్షకుల చేరినవారుగారు. అందులో మింటోప్రభువువలె ఉదార పూర్వాచార కక్షవారునుగారు. పూర్ణమగు పూర్వాచారకక్షకుల చేరినవారు. కర్ణాట ప్రభువువద్ద కొలువు చేసిన వారు, ఇట్టివారు గవర్నరుగా నియమితులయినారని వంగరాష్ట్రము తృప్తినంది యుండజాలదు. హైందవ భూమి యు తృప్తినందజాలదు. పూర్వ చరిత్ర మంత యాకర్షకము కాకున్న నూతన పరిస్థితులలో నూతన తేజంబును జూపి సహజ సౌకిల్యముచే లోకకన్యామును దీక్షించు వారనేకు లందురు. రోనాల్డుషే ప్రభువుగారి రిటైరవారలో చేరి తమకీర్తిని హైందవ భూమి మేలును గురించి పరిపాలన యొనర్చి ఈప్రాచీన నాగరికరాష్ట్రపు కృతజ్ఞతను బడయుదురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

తంత్రివార్తలు సంవలదు

ఇటీవల మనదేశమున తంత్రివార్తలమీద పనిచేయుట మిక్కిలి పాచ్చిపోయినది. కొంతవరకు మన సౌభాగ్య మిందుకు కారణమనియు కొంతవరకు వ్యాపారమున పొడనూపియుండు విపరీతసాహస మిందుకు కారణమనియు తంత్రి

వార్తకాఖివారు అభిప్రాయ పడినారు. మన సౌభాగ్య మెట్టిదియను విమర్శ ఇట నప్రస్తుతము. ఏకాగ్రణముచే పెరిగినదేమి, పని పెరిగిపోయినది. దీనికి తోడుగ కాఖిలోని యుద్యోగు లనేకులు యుద్ధరంగమునకు ప్రయాణమై పోయినారు. ఇందుకు ప్రతీకారముగ ప్రభుత్వమువారు తంత్రివార్తల తేలులు పెంచినారునుట మా చదువరు లెరుగుదురు. ఆపని ప్రభుత్వమువారు చేసిననుగూడ ఫలము ఉచితమైనంత కలుగజేమోయని తంత్రివార్త కాఖివారు లోకులకు కొంత సలహాకూడ ప్రకటించినారు. తంత్రివార్తలను బంపుటలో ఇక ముందు విశేష మాలస్యముకలుగుట సంభవింపవచ్చునట, ఒక్కరోజులో ఉత్తరము చేరునెడల ప్రజలు ఉత్తరము మాలకముగానే పని చేసికొనవలయునట! అట్లు చేయనియెడల తంత్రివార్త ఒక్కరోజునకంటే ఎక్కువకాలమునకు గాని చేరక పోవచ్చునట! తెలిసి తెలిసి ఎనిమిదణాలు అచ్చుకొని అగ్గకాతో పోవుపని—కాదు కాలకాతో పోవు పని—నైనను తీర్పుకొన కుండుట కెవ్వ రిచ్చుగొందురు. తంత్రి కాఖివారు చేసిన ప్రకటనమును గమనించి ప్రజలు తామునష్టపడక తంత్రికాఖివారికి కష్టముకలిగింపక ప్రవర్తించుట గాక యని నమ్ముచున్నాము.

న్యాయస్థాన వార్తలు

జాగ్జిరాను పోలీసు కోర్టు.

భాకబహద్రుడు బజ్జిల్లా సాహేబుగారు.

నవంబరు 30 గురువారము

ఫోర్టు నైషను గడబిడ

శిక్ష విధింపబడుట

నేటిదినము సాయంకాలము 3-15 గంటలకు న్యాయాధికారిగారు తీర్పుచెప్పిరి. యూరోపియను ఇండియను న్యాయ వారు లనేకులు కోర్టునకువిచ్చేసిరి. రివ్యూయగారికి రూ 40 ల జరిమానాయును, జరిమానా యాయనపుడు 1 మాసము కఠిన శిక్షయు, లాక్, ప్లాస్, మెక్ మోహను, స్టీమెన్సుగారలకు ఒకొక్కరికి రూ 15 ల చొప్పున జరిమానాయును భారతీయులలో నేంకటరెడ్డి కృష్ణారావు శ్రీపతి రావుకు ఒకొక్కరికి 10 ల చొప్పున జరిమానా ఈయనపుడు 1 వారమురోజులు కఠినశిక్షయు విధింపబడెను.

కృతయుగ ప్రవేశము

స్కాంధహార యను జ్యోతిషగ్రంథము శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యేశ్వర ప్రోక్షకునియు పరాశరాది ఋషులు దీని ననుసరించి యే నేరుమేరుగ్రంథములు వ్రాసినయియు చాలామంది విశ్వసించుచు చున్నారు. పాలఘాటు పట్టణమునందలి తిరుప్పావేశ్వరస్వామి మఠమునకు చేరిన హెచ్. రామస్వామయ్యగారి యొద్ద నీస్కాంధహార గ్రంథము వ్రాతప్రతి యొకటి కలదట. ఆప్రాచీనగ్రంథమును వారు శీఘ్రకాలమున ముద్రింప నెత్తించుచున్నారు.

కలియుగమున 5000 వత్సరములు గలిచిన కృతయుగము కచ్చుకని ఆంగ్రంథమునం దున్నదనియు విమానములు కృతయుగముననే గాని కలియుగమున సంచరింపజాల వనియు ఈ కృతయుగము లేక సత్యయుగము ప్రవేశించి స్వల్పకాలము మాత్రమే యైనదనియు యుగారంభమైన వెనుకనే విమానములు విచ్ఛలించి సంహారం సాగినవనియు ఆయ్యగారు చెప్పినయియు నిది చాల నాశ్చర్యకరమగు విషయమనియు జ్యోతిష యనుపేరున నొకరు పాలఘాటునుండి న్యాయుండి యా పత్రికకు వ్రాసిరి.

ఒకటి రెండు మాసముల క్రిత మిట్టి వార్తయే యొకటి యీ పత్రికయందు ప్రకటింప బడినది. రాజమండ్రి బోధనాభ్యసన పాఠశాలలో చదువుచున్న యొకరికి “సత్య యుగము ప్రవేశించినది. 20 ఏండ్ల వరకును నీవు బందరులో నొక మఠముననుండి ప్రజలను సిద్ధపరచ వలెను” అని స్వప్నమువచ్చి నట్లును వెంటనే ఆతడు బందరుకు పోయి ఆ మఠమున ప్రవేశించియున్నట్లును ముఖ్యము వ్రాసియున్నారు. ఆంధ్రదేశము నుండి వచ్చిన యా వార్తను ద్రవిడదేశమునుండి వచ్చిన యా వార్త బలపరుచుచుండుట వింతగా నున్నది.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

(0)

ధర్మవరమునందలి క్రియాశక్తి యొడెయరు ధర్మ భాండాగారమునకు ఆనంతపురము డిప్యూటీ కలెక్టరు టి.ఎ.కే. వేంకటసామినాయుడుగారు అయిదు రూపాయలు పెట్టి భారతము (ఆదిపంచకము)ను ధర్మము చేసినందునకు వారికి కార్యదర్శిగారు కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నారు.

కృష్ణవరద భాగితులకు, తణుకుతాలూకా మంచలి గ్రామములో, గొట్టెముక్కలు వేంకటరాజు, పెద్దింటి వేంకట రమణయ్య, తాతపూడి చిన వేంకయ్యగార్లు రూ 15 లు చందాచేసి బెజవాడ సాహాయ్యక సంఘమునకు పంపిరి.

ఒంగోలుతాలూకా మద్దిపాడు గ్రామమునందు 28 వ తేదీని జరిగిన సభయందు విద్యమ గురించి పొన్నలూరి, శ్రీ రామశర్మగారును, గ్రంథాలయములు వాని యుపయోగములను గురించి పొన్నలూరి రాఘవయ్యగారును ఉపన్యసించిన వెనుక “భాషాసతీ” నిలయమును పేరిట నొక భాండాగారము నెలకొల్పబడినది.

కొల్లేటిలంకలందు సుమారు 500 ఇండ్లవరకును పడి పోయినవి. ఇంట్లు పడిపోయినవారికి సాహాయ్యము చేయుటకై నేటికి మూడుదినములక్రితము నోరి వేంకటేశ్వరులు పంతులుగారు బెజవాడ సాహాయ్యక సంఘము పక్షనము రూ 400 లను తీసికొని తిరిగి బయలుదేరిరి. సత్రుదానము చేయుట కేడునైనతానులను కూడ తీసికొనివెళ్లిరి. వారి యత్నమునకు కైకలూరు ప్రజలును అధికారులును తోడ్పడ ప్రార్థింతులు.

ఏలూరు వరద బాధానివారణ సంఘము.

ఏలూరులో కొందరు దేశసేవాపరాయణులొక సంఘమునేర్పరచి ఈ దిగువ పట్టికలోని మొత్తమును వసూలు చేసి ఏలూరు తాలూకా కొల్లేటి పట్టె గ్రామములకు బోయి వరదవలన నష్టపడిన వారికి సహాయము చేసినని యొకరు ఏలూరునుండి వ్రాసిరి.

మ॥ రా॥ శ్రీ. మోతే వేంకన్న గంగరాజు గార్లు జమీందార్లు 50-0-0, కో నె గోపాలకుమారు 14-0-0, విశాల శేషయ్య నాయుడుగారు 14-0-0, నున్న వెంకయ్యగారు 7-8-0, కందుల రామయ్యగారు 10-0-0, కొత్తమాను శ్రీరాములుగారు 7-8-0, మద్దుల వెంకట పెదరాజుగారు, 7-4-0, యీ. వెంకట చిన్న రాజుగారు 1-0-0, గుజురు బాబూరావు సన్న వెంకొజిగారు 15-0-0, కొపరావుగారు గోపాలరత్నం గారు 2-0-0, గుజురు నర్సయ్యగారు 14-0-0, పోలికెట్టి గోపాలస్వామిగారు 4-0-0, రికివరఅక్కిమవారు 17-8-0, అన్నం రత్నం గారు 3-8-0, రావులమూర్తులు ఆచరబిల్ మోచల్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు 15-0-0, గుత్తు రామయ్యగారు 14-0-0, కొనకల్ల శేషయ్యగారి యల్లిమ్మమ్మ 14-0-0, పసు పత్తి సుబ్బారావు వరమాచనేని పట్టాభిరామయ్య గార్లు 14-0-0, తమ్మన శ్రీరాములుగారు 7-0-0, నున్న మార్కండేయులు గారు 4-8-0, సంగులూరి సుబ్బారాయుడుగారు 3-8-0, చుండూరి కాస్తులుగారు 8-8-0, మానేపల్లి అవుధానులు గారు 6-0-0, మీరా సాహెబుగారు 14-0-0.

మొత్తము 262-12-0.

తాలూకాబోర్డువారు 50-0-0, పెదపాడు వగయిరా వారు పంపిన బియ్యం గడ్డివైరా ఘోషారు 200-0-0.

వెరశి మొత్తం 512-12-0.

పట్టపూడి.

వరదల వసూలు.

మ॥ రా॥ శ్రీ॥ కనమూరు సుబ్బారెడ్డిగారు 1-0-0
మన్నూరు కుమరస్వామి గారు 1-0-0
గుమపాటి బలరామరెడ్డి గారు 2-0-0
కనమూరు పెదకోటారెడ్డి గారు 0-6-0
ఒక శ్రీ 3-0-0
నావూరు సుబ్బయ్యగారు 0-4-0
ఒక శ్రీ 0-4-0
ఇతర జనులు 1-0-0
పుత్తూ చెంగయ్యనాయుడు గారు 0-8-0

మొత్తం 9-6-0

మనియార్డు కమిషన్ 2-2-0

రు 9-4-0

బరోవా మహా సంగ్రామము

అడ్డీరలు జల్లికో గారు - ఫస్టు సీలార్డు వదవి

స.కె.డి. జెట్టి గారు వాకాదలో ధీవత్వము

అస్ట్రేలియా చక్రవర్తి మరణము - శవపేటికయొద్ద కెయిజరుగారు ప్రార్థించుట.

(రైటరు ఏ.జె.సీ.)

ఇంగ్లండు 1

బంగాళా గవర్నరు.

లండను, నవంబరు 28:— కార్మికులు ప్రభువుగారి స్థానమున గోవాల్డుషే ప్రభువుగారు బంగాళా గవర్నరుగా నియమింపబడిరి.

నిర్బంధసేవ.

లండను, నవంబరు 28:— బండియా, ఈజిప్టు, సింహళము, క్రాసు కాలనీలలో నున్న బ్రిటను దేశీయులగు తెల్లవారి కందరికిని నిర్బంధసేవక సేవను వర్తింపజేయవలెనని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో వెడ్డెవుడుగారు నడిపిరి. అట్లు చేసిననుగూడ హెచ్చుమంది లభించరని వారు తెలుపబడినది గాన సేవజ్ఞి కాసనముతోననని బోనరులగారు నడిపిరి.

“సిటీ ఆఫ్ బర్మింగ్ హాం” అను నావ.

లండను, నవంబరు 28:— “సిటీ ఆఫ్ బర్మింగ్ హాం” అను స్టీరురులోని ఒక డాక్టరును, మరి నలుగురు నావికులును తప్ప తక్కినవా రందఱును సందక్షింపబడిరి.

కాకలోనివా రందఱు కాపాడబడుట.

బొంబాయి, నవంబరు 29:— ముంచిజేను బడిన దని ప్రకటించ బడిన “సిటీ ఆఫ్ బర్మింగ్ హాం” అను నావ కల కత్తా బొంబాయిల మీదుగా తిరుప్పులు మండి బొంబాయికిని, ఈ నెల 17 వ తేదీ నిది తిరుప్పులు మండి బొంబాయికిని, కరాచీకిని వచ్చుచుండెను. దానియందు ప్రయాణికు లనేకు లుండిరి. ఈ దినమో రేపో అది పోర్టుసెడ్ పురమునకు వచ్చు నని యనుకొనుచుండిరి. 1911 వ సంవత్సరమున నిర్మింపబడినది. 8 నేల టన్నులు బరువుగలది. అధిపతి కెప్టెన్ డబ్ల్యు. కె. హాగ్ టుక్ గారు.

దానిలోని వారందఱును రక్షింపబడినది ఆ నావకు బొంబాయిలోనున్న ఏజెంట్లు వార్త వచ్చినది.

బొంబాయి, నవంబరు 29:— ఈకాకలోనివా రందఱును కాపాడబడిరి ఏజెంట్లు తెలిపిరి.

ఒక బ్రూల్స్ వాక కనబడుతుండుట.

“నార్వే” అను బ్రూల్స్ వాక కనబడుటలేదని బ్రిటిషు వాకాదగొధిగారు ప్రకటించిరి. జర్మనులు ముంచిరని చెప్పబడిన వాకయే యిదియై యుండవచ్చునని కొందఱు అను కొనుచున్నారు.

దేశమునందు సివిల్ సర్వీసు.

లండను, నవంబరు 28:— ఆంగ్లదేశమునందు సివిల్ సర్వీసునందు మొదటి తరగతి ఉద్యోగముల కొకపరిక్షను నిర్ణయించుటకు కోశాగారపు కమిషనరులు ఒక సంఘము నేర్పాటుచేసిరి. దానికి ప్రాన్సిటీవ్ గా చక్కతలు. ఈ పరిక్షలవలన దేశమున విద్యాభివృద్ధియు, దేశోపయోగములను గలుగవలయును.

ఈ సంఘమునందు నాకావిద్యనుభవముగల సర్ ఆల్ ఫ్రెడ్ షే ఎనింగు గారిని నియమించినందువలన చాల యుపయోగము గలుగుచున్నది. ఈ సంఘమువారు సైనికోద్యోగుల విషయమునే ముందుగా చూచించెన రనియు తెలుస్తున్నది ప్రకటించిరి.

యుద్ధపుపించెరులు

లండను, నవంబరు 28:— ప్రజాప్రతినిధి సభలో పించె నుల బిల్లు సందర్భమున తీవ్రమగు చర్చ జరిగిన వెనుక ప్రభుత్వమువారు సమాజంల చంకరించిరి. క్రొత్తబిల్లు పనేక సార్లు చూపిని తెలియుచున్నది.

నాకాదలోద్యోగములు.

లండను, నవంబరు 29:— పార్లమెంటు ప్రజల సభలో బాల్ఫూరుగారిటుల నుడిపిరి. అడ్డీరలు జెట్టిగారు ‘ఫస్టు సీలార్డు’ గాను, సర్ డేవిడు జెట్టిగారు సెన్సెటివ్ నునకు సేనానిగాను అడ్డీరలుగాను, సర్ హెన్రీ జాక్సనుగారు అడ్డీరలుగాను గ్రీనివిచ్ లోయలు నావలు కళాశాలాధ్యక్షుడుగను నియమింపబడిరి. ఈ యుద్ధోగముల తీర్మానము జరిగి కొంతకాలమైనను వేరు కారణములవలన వాని నింతవరకును ప్రకటించలేదు. ఈ మార్పులవలన అడ్డీరాలిటీసంఘమున మరికొన్ని మార్పులుగూడ జరుగగలవు.

ప్రాన్సునందు సేనల రాకపోకలు.

లండను, నవంబరు 28:— ప్రభువులసభలో కెప్టెన్ పీలుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రాన్సునందు సేనాపతి రాకపోకలకు సర్ ఎర్క్ గెడ్డిన్ అను సివిలియనును డైరెక్టరుగా నియమించిరని డెప్టీప్రభువుగారు చెప్పిరి. ఈ నియోజన ముపయోగకరమని సర్ డగ్లస్ హేగుగారు, లాండ్ జార్జి గారును పన్నుతించిరి. సర్ డగ్లస్ హేగుగారియందు యుద్ధసంఘము వారికి మంచి నమ్మకము గలదు. వారు హేగ్, రాబర్ట్స్ గార్ల సంయోగమున కెంతయు సంతసించిరి. సర్ డగ్లస్ హేగుగారికిని యుద్ధసంఘమువారికిని తగవులు గలిగిన వనువాద అసత్యమని డెప్టీప్రభువుగారు చెప్పిరి.

యుద్ధ ఆసుపత్రులు.

లండను, నవంబరు 28:— ప్రజాప్రతినిధి సభలో హంటుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు హిందూదేశములోని యుద్ధ ఆసుపత్రులను గూర్చి ఆకాశరావున్న ఎనకో కొన్ని యుత్తరములను వ్రాసియుండెనని చేబర్లెసుగా రనిరి. ఈ ఉత్తరములందు సత్యముండవచ్చునని వారు తలంచి హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారిని విచారించి తెలుపు దనిరి. హిందూదేశ సేనాధిపతిగారును విల్లింగ్ ప్రభువు గారును విచారించి ఈయుత్తరము లన్నియు కల్పింపబడినవనియు వానియందు సత్యములేదనియు తెలిపిరి. ఆసుపత్రులలో గోగులకందటికిని చక్కని సదుపాయము లేర్పఱువ బడినది.

సేనాధిపతి రాజప్రతినిధిగారి ద్వీవిషయములను వ్రాయుచు ఆకాశరావున్న వ్రాసిన విషయములను బట్టి ఆసుపత్రుల వై సేనము మోపుట అన్యాయమని తెలిపిరి.

నుజుల విచారణ జరుపుటకు ముందు ఉత్తరములను వ్రాసిన ఆకాశరావున్నయే ముందుచువచ్చి తానుచెప్పవాక్యములను రుజువు చేయవలెనని చేబర్లెస్ గారు చెప్పిరి.

గ్రీసులో బ్రిటిషువారి చర్య

లండను, నవంబరు 28:— ప్రజాప్రతినిధిసభలో గ్రీకు త్తు గారును మఱికొందఱును గ్రీసునందు వెనిజలస్ పాక్షీకులను బ్రిటిషువారు ప్రోత్సహించుట లేదనియు, చక్కని రాజచర్య నేర్పఱువలేదనియు విమర్శింపగా గ్రీసువిషయ సందర్భమున మిత్రమండలివారి అభిప్రాయములను తెలిసికొని నిది రాజచర్య నేర్పఱుపడగదని సెసిల్ ప్రభువుగారు చెప్పిరి. వెనిజలస్ పాక్షీకులకును మిత్రమండలివారికిని విశేషమగు సభ్యత యుండెను. కాన్స్టాన్టినోపా యుద్ధమున గ్రీకులను పాక్షికి పనిచేయుచుండుట కుద్ధాపదము. వనము వెనిజలస్ పాక్షీకులనే యనవరతము ప్రోత్సహించుచుండునని సెసిల్ ప్రభువుగారు చెప్పిరి.

ప్రాన్సు

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 29:— గుడాకోరుయొద్దను అగ్రాసుకు దక్షిణమునను శత్రువులు తెరపిలేకుండ గుండ్లను బరపిరి. మాంక్విస్టార్టు నోవహాపిలులయొద్ద కందకముల మోబైరు లధికముగ కాల్పుబడినని జనరలు హేగుగారు సేను మధ్యాహ్నము ప్రకటించిరి.

మరియొక రహస్యసభ

పారిసు, నవంబరు 28:— పారిసు నగరమున చేంబరు వారు మరల రహస్యలోచనమును ప్రారంభించిరి. దొరతనము వారికిని పార్లమెంటువారికిని సేనా నియమకులకును ఒడ్దిక హెచ్చుతలనని ప్రతికలు వ్రాసినవి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, నవంబరు 29:— సోముకు దక్షిణమునను ప్రాచెసు వైస్సోక్ ప్రాంతములలోను ఇరువీధులవారును కిరంగులను కాల్చిరి.

రుష్యా

రష్యా రాజ్యాంగసభ

స్వెటోగ్రడు, నవంబరు 28:— విజయము కలుగువరకును యుద్ధము కొనసాగింపవలెన. దొరతనమువారును శాసన కర్తలును కలసి పనిచేయవలెనని శనివారమునాడు రష్యా సభలో ప్రధానమంత్రి ట్రెపోవుగారు నడిచెదరు.

మంత్రివర్గము.

స్వెటోగ్రడు, నవంబరు 29:— వ్యవసాయ మంత్రి యగు కాంటుబూరివాక్ గారిని కోర్టు గ్రాండుమాస్టరుగాను ఎం. రిచిగారిని దేశీయ వ్యవసాయకమంత్రిగాను నియమించిరి.

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 29:— కార్పెఖయా అడవులలో రష్యావా తవస్కందమును ప్రారంభించిరి. కిర్గి బాబాకు తూర్పునను దక్షిణమునను గల గుట్టలను మేము పట్టుకొంటిమి. 700 మంది సైనికులను 6 మగ్గిరంగులను ఇతర సానుగ్రులను వశపరుచుకొంటిమని వారు ప్రకటించిరి.

బాల్కను

రుష్యావారు రుమేనియావారికి తోడ్పడుట

లండను, నవంబరు 28:— రుష్యావారు చేసిన సహాయ మపారము. ఇందులకు రుమేనియావా రెంతయును కృతజ్ఞులని శోనేస్కాగారు నడిపిరి.

శత్రువులకు ధాన్యము దొరకుట

లండను, నవంబరు 27:— జిమ్మిట్టావద్ద విశేషమగు ధాన్యము దొరకినదని సోఫియా యందు ప్రకటించబడినది.

రొమేనియనులు క్రెయోవానుండి యుద్ధసాగుగ్రీ సంతటిని తొలగించిరని జర్మను లొప్పుకొనిరని “సెంట్రల్ న్యూస్” వార్తాసంఘమునకు అండ్లెన్బామ్ విశేషమడు వ్రాసెను.

సెర్వీయావారి విజయము

పారిసు, నవంబరు 29:— సెర్బియన్ తూర్పున గ్రుని ప్రాకు వాయవ్యమున నొకగుట్టను సెర్వీయావారు ప్రత్యక్షముగ వశపరుచుకొనిరి. జర్మనులును బల్గేరియనులును తీవ్రముగ తలపడినను సెర్వీయావా రటనుండి కదలలేదు. శత్రువుల కపారమగు నష్టము కలిగినది. మొనాస్టిర్ కు త్తరమున నున్న 1050 వ గుట్టను పరాసుయోవాలు పట్టుకొనిరి. ఆపట్టణమునకు వాయవ్యమున తీవ్రమగు పోరు జరుగుచున్నది. శత్రువులు బలముగ కాపాడుచున్న 1248 వ గుట్టయొద్దకు మేము పోవుచున్నాము. క్రెజనోవా ప్రాంతమున పర్యత భూమియందు ఇటలీవారు గూడ ముందుకు పోవుచున్నారు.

రుమేనియా రంగము.

లండను, నవంబరు 27:— “డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్” పత్రికకు గోమెనగర విశేషకు డిప్లొమా యుచున్నాడు:— పశ్చిమతేషియా యందు స్వతంత్ర సంఘములుగా నేర్పడిన సేనలుతప్ప తక్కినవా రందఱును తప్పించుకొనిరి.

ఎడమకొనను యుద్ధము సలుపుచున్న రొమేనియనులు కాయధాన్యములను గాల్చినేసి అందఱును తప్పించుకొనిపోయిరిని స్వెటోగ్రాడునుండి గోమెనగరమునకు వాయువార్త (వైర్ లెస్) వచ్చినది.

గ్రీకు మంత్రవర్తము

రాజీ కళయనుండుట.

లండను, నవంబరు 29:—గ్రీకు మంత్రవర్తమువారు ప్రకటించిన ప్రకారము నమ్మకమున్న గ్రీకు "ఎక్స్‌ప్లెంజ్ టెల్‌గ్రాఫ్" వార్తాసంఘమునకు కోమనిలేఖకుడు వ్రాసెను.

జర్మనీ

జర్మనుల కరపత్రి.

న్యూయార్కు, నవంబరు 28:—యూద్ధారంభమునుండియు జర్మనీలో హుండీవ్యాపారము చాలతక్కువగా నున్నది.

జర్మనునౌకల దాడి.

లండను, నవంబరు 28:—బెర్లినునం దిట్లు ప్రకటించిరి:—జర్మనునౌకలు ఆంగ్లేయమునకు బోయిలోప్లాస్ట్ వద్ద ఒక కాపలానౌకను మంచి దానిలోని వారిని ఖైదుగొని తట ఫడేశనౌకలను గలయు వెదకి శత్రునౌకలతో పోరునల్పకయే తిరిగివచ్చినవి.

బ్రిటనుపై విమానములదాడి జర్మనుల ప్రకటనము

ఆమ్స్టర్దామ్, నవంబరు 29:—28-వ తేదీన జరిగిన దాడినిగూర్చి బ్రిటిషువారి కక్షణప్రయత్నములపారముగనున్నవి. బ్రిటిషు విమానములు మా విమానములలో నొకదానిని స్కాట్లండ్లొద్ద నేగూల్చినది. రెండవ విమానముకూడ తిరిగి రాలేదు గాన నదికూడ నేల గూలియుండు నని జర్మనులు ప్రకటించిరి.

కెయిజరుగారు ఆఫ్రికా క్రొత్తరాజుగారిని పరామర్శించుట.

ఆమ్స్టర్దామ్ నవంబరు 29:—బెర్లినులోని ఆధికారు లట్లు ప్రకటించిరి:—నిన్న యదయమునకు కెయిజరుగారు బెర్లినుకు వెళ్లిరి గాని సాయంకాలమున నే నురల బయలు దేరివచ్చిరి. కెయిజరుగారికి చేసినజలుబు తగ్గనందున ఆఫ్రికా యాచక్రవర్తిగారి అపకర్మల కాగవలదని దాక్షిణ్యము చెప్పిరి. కాన స్వాగతాది లాంఛనములు మానబడినవి. ఆనాడు ప్రాన్సిను జోసెఫుగారి శవపేటికయొద్ద కెయిజరుగారు ప్రార్థనముజల్పి పుష్పహారమును దానిపైననేసి క్రొత్తరాజు గారిని రాజీగారిని పరామర్శించిరి.

జర్మనుల కూలీలు.

లండను, నవంబరు 27:—కర్మాగారములందు పనిచేయు టకు పంపు జర్మను సేవలీయనల భార్యలకు యుద్ధపురస్కారము ఎక్కువ భృత్యము ఈయనిది వారిని కర్మాగారము లం దేర్చుటపగూడదని కింగ్స్టన్ సభలో సాంఘికవాదు లాక్షేపణముల నుపసాదించిరి. నిష్కలకు. కాకగ్యము లేర్పడవ నిది భార్యలను కర్మాగారములలోనిది ద్రోసివేయుటవలన క్లిష్టోభము గలుగును.

అమెరికా

చెయింగు పోవుట.

వాషింగ్టను, నవంబరు 28:—చెయింగు పోయెనని వారె గులలోని అమెరికా రాయబారి అమెరికా దోత్రమువా లిలెను. విలియం పి. వ్రై విషయము నిదియు నొకతీరున నే టివి. రాజకీయముగు యుక్తిచే నష్టపరిహారమును రాజ్య పరితలచిరి.

కాఫ్రికా

ప్రెసిడెంటు ప్రియనుగారి మరణము

హ్యాయింసానైను, నవంబరు 29:—వెనుక దక్షిణాఫ్రి కా ప్రెసిడెంటుగా నుండిన ప్రియను గారు శ్రీల సభలో హత్యపడినందు ఆకస్మికముగ నృతికొందరి.

బెలియము

ఒక బెలియంకివి మరణము.

పారిసు, నవంబరు 28:—రైలుబండి నడుచుచుండగ నెక్కడోయి ఎమిల్ నేర్మేరను అను బెలియం కని కాలుజారి పక్రములక్రింద బడి తున కతునకలై చనిపోయెను.

తే శీ య తంత్రీ వార్తలు

(౧)

[మా విలేఖకుల యొద్దనుండి]

ఫీల్డీ

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

ఫీల్డీ, నవంబరు 29:—27 వ తేదీగల యాక్రిండితంత్రీ వార్త హిందూదేశ కాన్వెన్షన్ గారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లపరాసు రంగములు

ఆంగ్లపరాసు రంగములందు విశేషము లేమియు లేవు. ఇటలీరంగము ఇటలీరంగమునం దంతటను త్రిప్రపుగు ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది.

రష్యా రంగము

రష్యా రంగమునందు మారులేదు. రోమేనియారంగము.

జర్మనులు జమ్మిట్టవద్ద దామ్యానునదిని దాటి బుఖారెస్టుకు వైక్రమిడిశను సుమారు 50 మైళ్లలోనున్న ఆరెన్బాండి యాయను పునమునకు వచ్చిరి. అలాటా(అల్బు) నది ఎడమ గట్టున రోమేనియనులు బుఖారెస్టుకు 89 మైళ్లుదూరమున నున్న స్లాటిసా అను పునమునకు వచ్చిరి.

బాల్కనురంగము.

బాల్కనురంగమున మొనాస్టరువద్ద కాలమానవైపరీత్య ములవలన పదాతిదళయుద్ధము జరుగలేదు. కాని ఇటలీయారు ప్రెస్పాసరెస్సుకు పశ్చిమమున ముందుకు వచ్చుచున్నారు.

తంత్రీవార్తల శాఖ

వ్యాపార మెక్కువగుట.

ఫీల్డీ, నవంబరు 29:—హిందూదేశమునం దంతటను తంత్రీ వార్తల వ్యాపారము విశేషముగా నెక్కువై నది. బహుశా: ఇది దేశపు పూర్ణాభివృద్ధివలననే లేక వర్తక వ్యాపారముల యభివృద్ధివలననే ఇట్లు కలిగినది. యుద్ధమువలన పురుషులలో చాలమంది యుద్ధరంగమునకు బోవుటచేతను, తంతులు తక్కువగుటచేతను వ్యాపారవృద్ధివలన చాల కష్టము గలుగుచు న్నుది. ఇందువలన ప్రజలిచ్చు తంత్రీవార్తలను ఆలస్యముగా పంపబడుట కలుగుచున్నది. 24 గంటలలో ఉత్తరము లందగల స్థలములకు తపాలములముగా వార్తలను బం పుట వారంభించుట నుంచిది. తంత్రీవ్యాపారముల వృద్ధికి దోడు దక్షిణమునందు తుపానువలన తంతులకు కొంచెము నష్టముగలిగి వార్తలకాటంకము గలిగినది. తుపానువలన 90 మైళ్లవఱకు తంతులకు ప్రమాదము గలిగినది.

హిందూదేశ వారి శ్రామిక పంచాయతీ సంఘము.

ఈసంఘమువారు జనవరిలో రంగూనులో దిగవలసియుం డిరి. కాని నుజుల వచ్చు తీతకాలము వఱకు ఈసంఘమువారు బర్మాకు బోరని తెలియుచున్నది.

దక్షిణ హిందు ధ్ధానము

విశాఖకట్టణము మ్యూనిసిపలను

కాన్సిలరు నియోజనము.

విశాఖకట్టణము, నవంబరు 28:—దేవాలయం వార్డుకు ఒక కమిషనరు పదవి 18 వ తేదీకి భారీపదవిని తెలచిరి. మ్యూనిసి పలు ఆఫీసుయొద్ద ప్రకటనమును కట్టెదనుకొని. జూలీ బృందస్స క్లిబ్బు వారు నలుగురు ఆఫీసు లేవే యగు 14వ తేదీన కళాకా లోపాధ్యాయుడగు క్రింగంకు వెంకటగిరియ్యగారిని నియో జించిరి. ఆయన 18 వ తేదీ నాటికి కాన్సిలరుగానే యుండెను. పోలిస్టెట్టి అప్పారావుపెట్టెగా కందులకు పోటీ చేయగోరిరి. భాళీసంగతి తెలియగానే హావరే మేజిస్ట్రేటుపదవికి నాటి నామా నియ్యదలచిరి. వీరి పట్టణమున చాల ప లుకు బడి గలవారు. ఎల్లవారును వీరిని నియోజింప గోరిరి. భాళీ కానున్న కాన్సిలరు చిత్రముగ పనిచేసెను. నియోజకు లకు చాల నిరుత్సాహము కలిగినది. నియోజనము సక్రమము కాదని నియోజకు లాక్షేపించిరి. మ్యూనిసిపలు సంఘాధ్యక్షు లును జూలీ బృందస్సక్లిబ్బు ఆధ్యక్షులును రాష్ట్రీయ కాన సభలో స్వపరిపాలన పక్షవలంబకులగును మా. వెంకటపతి రావుగారు జూలీ బృందస్సక్లిబ్బులో నొకసభ్యుడగు నుణయ్య గారి కనుకూలముగ పరిష్కరించిరి. నియోజకులు ఆగ్నాగృహ పెట్టిగారిని నియోజింపవలె ననుచున్నారు. ఈవిషయ మింకను కలెక్టరువద్దకు పోవలసి యున్నదని యొకరు తంత్రీవార్త నందిరి. [నవనాంతముల గురుతు లంతరించుటచే నన్యాయము చాల క్షిప్తమైనది.]

కొచ్చిరాజుగారు

తిరిగివచ్చుట

మోకూర్క, నవంబరు 29:—కొచ్చిరాజుగారును వారి రాజీగారును దివానుగారును అనుచరులును ఈ ఉదయ మున 8 గంటలకు మోకూరులో దిగిరి. ఆనంతరము వారు శెరుతురిలి బంగాళోరుబోయి అక్కడ ప్రజల సన్మానముల గాని ఎన్నో కుళముకు బోయిరి.

ఎర్నాకుళములో దిగుట

ఎర్నాకుళము, నవంబరు 29:—కొచ్చి రాజుగారు ఈ మధ్యాహ్నము ఎర్నాకుళమునందు దిగిరి. ప్లాటుఫారము మీద అనేకులు వారికి స్వాగత మొసంగిన వెనుక వారందఱును దర్బారు భవనమునకు బోయిరి. ప్రజలును ఉద్యోగు లును సన్మానవత్తము నొసంగిరి.

బొంబాయి.

ఉప్పు విక్రయము

1915-16 లో కాభవాన 135½ లక్షల రూపాయల ఉప్పును బొంబాయిలో విక్రయించిరి. 1914-15 లో కంటే 3 లక్షల రూపాయలు హెచ్చు. 10 సంవత్సరముల క్రితము పన్ను తగ్గించిన పిమ్మట 1914-15 లోతప్ప మరెవ్వరును నింత హెచ్చగు మెట్టు ఆదాయము రాలేదు. వ్యయముకూడ కొద్దిగా తగ్గినది. నికరపులాభము 118½ లక్షలు. నామానాకంటే చాల హెచ్చు.

హైదరాబాదు నైజాముగారు.

బొంబాయి, నవంబరు 29:—వీరు నేనాదాయమున సవరివారముగ బొంబాయికి వచ్చిచేరిరి.

బంగాళము

బంగాళా కాంగ్రెసుకమిటీ

కలకత్తా, నవంబరు 29:—బాబూ సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ గారి ఆధ్యక్షత క్రింద నేడు సాయంకాలమున జరిగిన సభలో పండిత భిషను నారాయణధారుగారి మనణమునకు సంతాప మును తెల్పుటకు తీర్మానింప బడినది.

రోస్టాల్ నె ప్రభువుగారికి బంగాళాగవర్నరు పదవి పత్రికాభిప్రాయములు.

ఎంజెరు పత్రిక.

కలకత్తా, నవంబరు 29:—ఈ ప్రభువు గారిదివఱకు చాలసారులీదేశమున నంచారము చేసియున్నారు గాన దీరికివట్టి ప్రశ్న లన్నియును బాగుగా తెలియును. వీరికిపును 41వ ఏడు జరుగుచున్నది. గవర్నరుపదవి నిచ్చుట కీవయసు చాలదని తోచవచ్చును; గాని వీరిదివఱకు చేసిన పని వీరివైని విశ్వాస మును కలిగించుచున్నది.

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక.

ఇంగ్లాండునుండి పంపబడు చాలమంది గవర్నరుల కంటే నీ ప్రభువుగా నిన్ని విషయములును బాగుగా తెలిసి కొని యున్నారు. 9 సంవత్సరములు పాస్ట మెంటులో యూని యనిస్టు మొదలుగా నున్నారు. యూనియనిస్టు అనుట వలన ఆకక్షవా రందరును సంపదిత స్వభావులని తలచు వారికి సుతుష్టి కలుగకపోవచ్చును. ఈ ప్రభువు జట్లంకు మార్క్సిస్టుగారి కుమారుడు. విశేషముగా నాస్తి గల వాడు. వీరి కుటుంబ మనేక పురుషులకముల నుండి ప్రభుత్వ భిక్ష గలిగి పనిచేసి యున్నది. కాన వీరి నియోజనము చాల నుంచినయితోచుచున్నది. బంగాళమునందన్ని కక్షలవాటికిని ఎవ్వరునుగూడ ఎంత్యైస్టిని కలిగింపజాలరు. ఈ విషయము నీ ప్రభువుగారు గుర్తించురు గాక.

సంయుక్త రాష్ట్రములు.

సంయుక్త రాష్ట్రముల లెట్టి నెట్లు గవర్నరుగారు.

అలహాబాదు, నవంబరు 29:—నీ డియ్యుపెట్టెను గారు పుంగళివారమునాడు ఎటావాపురమునకు బోయి ప్రజల యొక్కయు పురపాలక సంఘమువారియొక్కయు సన్మాన ముల నందిరి.

బర్మా యుద్ధవిధి

రంగూను, నవంబరు 29:—బర్మా యుద్ధవిధికి కొం దాలు ప్రవేశింపకును వచ్చి పడుచున్నది. నిన్నటి సాయంకా లము వఱకు 25 లక్షల రూపాయలు నశించియ్యెను. నిధిని ప్రాసంగించి నుమారు 3 మాసములైనది. ఈ మొత్తమును నిధిని రక్షాహతులు రాజప్రతినిధిగారు బర్మాకు కంబ్యుపుడు వారి కొనబోదరు.

కలగూర గంప

ధనము

ధన మూల్యమైన పదార్థము. ఎందుచేతను? సర్వ కార్యముల నెరవేర్చునదది. ధనార్జన సర్వపదార్థముల నార్జించుట; ధనమును దాచియుంచుట అన్నిటిని దాచియుంచుటయే. ఈ ధనము ఒకపురుషున కెట్లో దేశమునకట్లే. జాతీయ ధనమును దాచుట యనగా ప్రతిపురుషుడు తనధనమును దాచుకొనుటవలననే దానికి సాధనములు.

చిన్నతనములో బాగుగ పాటుపడి, విద్యనభ్యసించి, యేపనిని, తాను జేయగలదిో దానిని జేయుటయును బరిశీలించి, దానిని శ్రద్ధతోను పూనికతోను జయము గలుగునట్లు జేయుట.

నేర్పుగాని, శ్రద్ధగాని తక్కువైన మనవలన సంపాదించవలసిన ధనము తక్కువగుటచేత జాతీయధనము తగ్గి పోవును.

మన వాంఛలను, ఖర్చులను తగ్గించుకొనియు, నిష్పత్తి యోజనను వ్యయము లేకుండగ జేయుట.

సాధ్యమగునంతవరకు దేశీయవస్తువులనే కొనుచుండుట. వీనిని పాలించి మన దేశవృద్ధికి పాటుపడుట యొక కష్టమా!

ప్రపంచములో పెద్దగోరి

ప్రపంచములోని గోరిలలో బీజపూరు గొంపాజగోరి పెద్దది. దీని అక్షణగోళముయొక్క మధ్యరేఖ 124 అడుగులు. గోళము స్తంభముయొద్ద ఆరంభములో పదిఅడుగులు, దశసరి కలిగియుండి కిభిరమున 9 అ. కలిది; అందుచేత బయటకు మధ్యరేఖ 144 అ. ఆ గోళము ఆక్రమించిన ఆవరణము 18,109 చదరపు అడుగులు. ఆ నిర్మాణముయొక్కయెత్తు 200 అ. దీనిని మించినది మరియొకటి లేదు.

దీనిని బీజపూరు సుల్తాన్ మహమ్మదు కట్టించినాడు. తనతండ్రి కట్టించినగోరిని విలవలో మించినదానిని కట్టుట కాలోచించి గుణములలో మించినదానిని నిర్మించుట ఆ సాధ్యమని మానమున దానిని తిరస్కరించుటకు దీనిని కట్టించినాడు. వాస్తవముగ బీజపూరులోనేగాదు ప్రపంచ మంతటిలోను దీనిని మించిన గోళములేదని చెప్పవచ్చును.

వీరి కూరకాయలు

ఇంగ్లాండులో వెస్టుమిడ్లెండ్ పువ్వులతోటల అధికారి వింతయైన కూరకాయలను జూపినాడు. పోర్స్లిప్ అను ఒక విధమైన కాయ, 38 అంబు పొడగు గలది; 20 1/2 అంబులు చుట్టుకొలత గల ఉల్లిపాయ యొకటి. ఒక గోతములో పెరుగుచున్న యొక పిల్లోచెట్టుకు ఒకపండు గలదు; దాని చుట్టుకొలత 16 అంబు.

ఓషధులు.

మందులకు పనించు ఓషధుల నేకములు యూరోపు దేశములందు పెంచుచుండిరి. ఈయుద్ధమందు వాని నాశనము సంభవించు ఖోకవింతకాదు. ఇంగ్లాండులో వాటిని పెంచుటకు పాతకాలల యజమానులను ఇంగ్లాండు వైద్యులు ప్రోత్సహ పరచుచున్నారు. ప్రతిబిడీలోను మొక్కలను పెంచుటకవ్యాపారమై యున్నది. ఒకొక్క పాతకాలలో నొకొక్క ఓషధిని పెంచి జాగ్రత్తపరచవలెను. పెంచుట సులభముగాని పెంచినవాటిని జాగ్రత్తపరచుట సులభము కాదట. ఎండనేచుటకు సంగ్రహించుటకు నేర్పుకావలెను. దానిని పరిశ్రమజేసి ఉపాధ్యాయులు నేర్పుకొనుచున్నారు. మనదేశములో ఓషధుల నేలపెంచి జాగ్రత్తపరచ కూడదు?

బాగునవర్తముగల రాబందు.

రాబందులలో నొకరక మిది. దీనిని పెంచుట యసాధ్యమని పత్తులను పెంచువారు అభిప్రాయపడుచుండిరి గాని యిటీకల కొందరు దానిని చుచ్చికచేసి పెంచుట యసాధ్యము కాదని తెలియజేసినారు. దానికి ధయ మననది తెలియదు; దానిని రేగించిన భయంకరమైన దది; ఆహారముకొరకు విరామములేకుండ వెంటతిరుమును; ఆయినను ప్రేమ, అనురాగము, విశ్వాసుము, ఉల్లాసములు, ఈపక్షికి తెలియనివికావు. దీని సౌందర్యమును, దీని విశాల నేత్రములును, దీని యున్నత కిరణమును జూచి, ఆనందించి దీనిని పక్షిరాజుని పేలచెదరు; కొందరు మీ క్రొక్కమును, భయంకరత్వమును దీనిముఖమందు కనిపెట్టి దీనిని తిరస్కరించెదరు. అట్టిది ఈపక్షి.

ఇది సాధారణముగ కొండలలో నున్నత కిభిరములపై గుడ్డును, ఒకటి లేక రెండు, పెట్టును; దీనిగుడు రాయి కిభిరముపై ఎండిన వృక్షశాఖలతో నిర్మింపబడును. గుడ్డు పెరిగి పక్షియైనపుడు రెక్కలబలమును పరీక్షించుటకు దగ్గరనే, యొక చెట్టున్నటుల్ని గూడునకు స్థలమును, వెదకును.

ఈరాబందులకు సంగమకాలము నవంబరు డిసెంబరునెలలు; ఆతరువాత జనవరి ఫిబ్రవరులలో గూడునుకట్టును; ఏప్రిల్ మేనెలలో గుడ్డును పెట్టును; అది ఆగస్టువరకు పెరుగును.

ఇది మాంసాహారము కలది. చిన్నచిన్న జంతువులను పట్టించును. వచ్చినవారి యెముకలను దినును. ఇది దొంగతనమున జంతువులను పట్టును. చైత్రములో వేటాడి ఆహారమును దెచ్చుకొనును. పరుగెత్తుకాకులను, ఉడతలను పట్టుట రాబందునకు సరదా. సెప్టెంబరు నెలలలో పిల్లలకు వేటాడుట తల్లి తండ్రులు మప్పును. దీనివేటాడు సాగును చూడతగినది.

గమలసంపద

మెక్సికో దేశములో గమలసంపద యద్యుతము; దానిని ప్రపంచములో అలకాదేశమని చెప్పవచ్చును. బంగారము, వెండి, రాగి, సీసము, పాదరసము, సత్తు, ఇవన్నియు రాతులు రాసులుగా ఆదేశమందు దొరకుచున్నవి. అనేక సంవత్సరములనుండియు ఆలోచనలను బయటకు దీయుచున్నను వాటినివిధి భాగమునే దీయగలిగి యున్నారని ఖనిజశాస్త్రజ్ఞుల యభిప్రాయము. ఎన్నో సంవత్సరములనుండియు నెలకొక లక్షకు తక్కువగాకుండ పీపాల కెరసనాయిలోను దీయుచున్న ఆగని తగ్గలేదట. అట్లే నేలబొగ్గు గనులుకూడ గలవు. ఆహా! ఎమి సంపద!

గ్రంథస్థికారము

(-0-)

ఇండియను ఇంకు

ఇది సంవత్సరాదిసంచికవంటి వార్షికపత్రిక. దీని యందు చిత్రవిచిత్రములగు రంగుల పటములును విడిపటములును చక్కని ఆంగ్ల భాషావ్యాసములును గలవు. ఇది మూడు సంవత్సరములనుండి ప్రకటింప బడుచున్నది. ఒక ఏటికంటె నొకపేడిది చాల బాగుగా నమర్చబడుచున్నది. ఎవరర్థ డిగ్నీ గారు దీనికి సంపాదకులు. ఈ గ్రంథముల విక్రయములన వచ్చిన లాభము సామ్రాజ్య యుద్ధనిధి కియ్యబడుచున్నది. దీనిలోని చిత్రములు ముఖ్యముగా చూడదగినవి. చిత్రకథలు, వ్యాసములు, మున్నగునవికూడ చాల గలవు. ఈ సంవత్సరము కార్మికేలుప్రభృతి. ఎం. వి దురంధరుగార్లు మున్నగువారు పలువురు సంపాదకునితోడ్పడి చిత్రలేఖనములను వ్యాసములను పంపిరి. ఎరల్లీనార్థనగారును సర్ వెలంబ్రెను చిరలు గారును వ్రాసిన వ్యాసములు మనోజ్ఞములు. నిజముగ నిది ర 5 లు వెల చేయు ననుట కాక్షేపణ లేదుగాని సర్వజన సులభముగ నుండుటకు రు 1-0-0 మాత్రమే వెల ఏర్పరచ బడినది. పి. కే. వ్యారా తెప్పించుకొనిన వారికి 1-7-0 లు అగును. ఇది క్రైస్తవును బహుమతికి యుచితమైన చక్కని గ్రంథము.

“ధాకరుస్సింకు అందుకో, కలకత్తా”

అని వ్రాసిన వలయువా రీగ్రంథమును బడచు గలుగుదురు. ఆంగ్లరసన యగు తరుణి బర్మామునతి బర్మాసోపరి ముఖ నిర్దికాప్రసారము మున్నగుపటములు చూచితిరదగినవి.

అనంతపురము స్వరాజ్యసమితి

27-వతేదీని అనంతపురమునందలి స్వరాజ్యసమితి శాఖ వారు సభజరిపిరి.

జి. భద్రయ్య శెట్టి, డి. హన్మప్ప శెట్టిగారు, వై. శ్యామరావు, వై. శేషగిరిరావు కె. నరసింహమూర్తి ఆచారి, తి. హనుమంతరావుగార్లు సభ నలంకరించిరి. జి. భద్రయ్యశెట్టిగారు సభకు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

గాడిచెళ్ల హరినర్సయ్యతన రావుగారిని ఆంధ్రదేశము నకు రాష్ట్రీయకార్యదర్శిగా నెన్నుకొనునట్లు సభ వారు తీర్మానించిరి.

శ్రీమతి ఆనిబెనంటమ్మగారిని వీరారు మధ్యపరగణా లలో జరుగుచుండు దివ్యజ్ఞానసభకు రానివ్వకుండా చేసిన గవర్నమెంటువారి ఉత్తరువు అక్రమమనియు న్యాయ విరుద్ధమనియు సభవారి యభిప్రాయము.

లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకుగారిని విడుదలచేసిన విషయములో బొంబాయి హైకోర్టువారు పేరొందిన బ్రిటిష్ న్యాయపరీక్షన చేసినందులకు సభవారు తమ సంతోష పూర్వకమైన అభినందనములను నివేదించుచున్నారు.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారిపై విషవూరితమైన వ్యాసము వ్రాసిన మెయిలు పత్రికవైని మద్రాసు గవర్నమెంటుగారు తమ ఆయుధమును గనబరచుటకు తన చర్య పుచ్చుకోవలసినదని సభవారియభిప్రాయము. ఒక విలేఖకుడు,

హాలండుదేశము.

III

1650-వ సం॥న ఆరంజిసంతతి కొకకళువు వారసు అయ్యెను. అప్పటికి సర్వరాష్ట్రాధిపత్యము గలిగియుండిన బాక్ డివిట్ అను నతడు విలియమున కుండిన రాష్ట్రములను ఇతర రాష్ట్రములతోగలపివేసెను.

1672-వ సం॥న ఆరంజి సంతతి వారసుడగు విల్లియము (ఇంగ్లాండుదేశపు 3-వ విల్లియము) అధికారవంతుడు కాగనే డివిట్టుబలము తీగించెను. విల్లియము రాజయ్యెను

1702-వ సం॥న విల్లియము మరణానంతరము ఆరంజి సంతతి యంతరించెను. వారి యధికారమును పోయెను 1747-వ సంవత్సరమున ఆరంజికుటుంబమువారి జ్ఞాతియగు నొకడు మఱల అధికారము నొందెను.

17-వ శతాబ్దము నందు నూతన ప్రజాసాలితదేశము జిజ్య, పారిశ్రామిక సారస్వతాది పర్యవేషయములందు నభివృద్ధిజేసి ఆప్రదేశమున సముద్రాధిపత్యము వహించెను సముద్రము ఆతీరమునందనేక ప్రదేశములలో భూమినిగోసి భూమినుండి కొన్నిచీలికలను సముద్రములోనికి పోచ్చి, యుండునట్లు చేసియున్నది. ఈస్టియు, దేశమునాగరికతగల దేశముల మధ్యమున నుండుటయు, ప్రజలు సముద్రాంతర వ్యాపారచింత మిక్కుటముగ గలిగి యుండుటయు, వాఙ్ సహజ సాహసోత్సాహమును వారివృద్ధికనేక విధముల దోడ్పడెను. వీనివలన దేశపు వాణిజ్య మభివృద్ధిచొంది ఆకాలము నందు వాణిజ్య విషయమున ఆదేశ మగ్రస్థానము నొంది యుండెను.

బ్రిటిషువారు ఈస్టియాని ఆవ్యాపారమునందు జాల భాగముతమకే గలుగునట్లు కాననముల నేర్పబడుకొనిరి. ఈ కారణముననే యుద్ధము లనేకములు లేటగ్గించెను. ఈపోటీ యందును ఇతరదేశములతోడి పోటీలయందును పరిశ్రమలు వృద్ధియై మహాస్థితి నొందెను.

స్పెయిను తోడియుద్ధమునకు ముందే డచ్చినావికులు తమ సహజ వ్యాపారపరత్వముతో ఆఫ్రికాయందలి బంగారు తీరము (గోల్డ్కోస్టు) నకును, తూర్పు పశ్చిమ ఇండియాదీవులకును, కేతేతీరములకును బోయి వ్యాపారముల నభివృద్ధిచేయుచుండిరి. 17 వ శతాబ్దపు ప్రారంభమున రెండు కంపెనీలు తూర్పు ఇండియాకంపెనీ, పశ్చిమ ఇండియా కంపెనీలను నామములతో నేర్పాటు చేయబడెను. తూర్పుఇండియా కంపెనీవారు హిందూదేశము నందలి కొన్ని స్థానములనుండియు, తూర్పుఇండియా దీవులనుండియు పోర్చుగీసు వారిని పా ఆ దోలి ఆఫ్రికాకు దక్షిణమునందున్న గుడ్ హోప్ అను జలసంధి ప్రాంతమున డచ్చి రాజ్యమును స్థాపించిరి. ప్రస్తుతమున్న తూర్పు ఇండియాదీవులు మున్నగు ప్రాగ్రదేశము లన్నియు తూర్పు ఇండియా కంపెనీవారు సంపాదించినవియే. కాని పశ్చిమమునందు పశ్చిమ ఇండియా కంపెనీ వారంటేమయు జేయలేకపోయిరి. అక్కడ బ్రిటిషువారితో పోటీ లేటగ్గించెను. 1652 వ సంవత్సరపు నాకాయుధమునందు బ్రిటిషువారు డచ్చివారి నోడించి, డచ్చివారి నాకాయుధము ఇంగ్లీషు అఖాతమునందు తీరమును కొంతవఱకు తుడిచిపెట్టెను. బ్రిటిషువారు డచ్చివారితో సఖ్యము గలిగియుండగోరిరి. కాని డచ్చివారు లక్ష్యపెట్టలేదు. 1665వ సంవత్సరమున నింకొకయుద్ధము జరిగెను. బ్రిటిషువారు కొన్ని విజయముల నొందిరి. కాని 1687 వ సంవత్సరమున డిహూట్ అను డచ్చి నాకోదోగ్గి భేమునదిపై గ్రేప్సెండు అను రేవు వఱకు బోయెను. ఎవరికిని జయము గలుగకయే యుద్ధము సాంత మయ్యెను.

అప్పటికి ప్రాన్సు జలవంతమయ్యెను. ఆదేశపు రాజు తన రాజ్యమును విస్తారము జేసికొనదలంచి చుట్టుప్రక్కల దేశములవైకి బోవఁ జూచుచుండెను. ఆంగ్లేయులు పరాకుల రాజ్యము పెంపొందకుండునట్లు తలపెట్టియుండిరి. ఆంగ్లేయులు, డచ్చివారు, స్వీడనువారును గలసి 1668 వ సంవత్సరమున యుద్ధము సలిపి స్పెయినువారి క్రిందనుండిన నెదర్లాండు ప్రదేశములను లాగుకొనిరి. ఈయుద్ధము ముగిసినవెనుక ఆంగ్లేయులును, స్వీడనువారును డచ్చివారిని వదలిన తరువాత పరాకురాజు హాలండుపై బడెను. 1672 వ సంవత్సరమునండి 6 సంవత్సరములవఱకు ఘోరయుద్ధముజరిగెను. డచ్చివారి స్వదేశాభిమానమును, శౌర్య పరాక్రమములును పరాకుల నోడించి వారిని వెనుకకు నెట్టివేసెను.

THE GREAT WAR.

Admiral Jellicoe Appointed First Sea Lord.

Sir D. Beatty to Command Grand Fleet.

KAISER PRAYS AT FRANCES JOSEPH'S BIER.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Naval Changes.

Mr. Balfour's Announcement.

LONDON, November 29. In the Commons to-day Mr. Balfour announced that Admiral Jellicoe had been appointed First Sea Lord, that David Beatty had been appointed to command the Grand Fleet and Admiral and Sir Henry Jackson had been appointed Admiral President of the Royal Naval College. Mr. Balfour added that decisions involving these appointments had been taken some time ago but the announcement was delayed for military reasons. He could be consequential changes on the Board of Admiralty.

Transport in France.

Civilian Appointed Director.

LONDON, November 28. In the House of Lords, in the course of a reply to Capt. Jellicoe, Lord Dero made a statement regarding the appointment of a civilian, Sir Eric Geddes, as Head of the Railway Docks, Canals and Transport in France. Lord Dero said that Mr. Lloyd-George and Sir Douglas Haig had mutually concluded that the appointment was desirable. The Army Council had complete confidence in General Sir Douglas Haig and that the Haig-Robertson combination could not be equalled. Lord Dero strongly condemned those who had circulated false rumours of friction between the War Office and Sir Douglas Haig.

War Pensions.

Government to Introduce a New Bill.

LONDON, November 29. In the House of Commons, following a general criticism of the Pensions Bill, the Government accepted the amendments tending to unify the administration. A new bill will be introduced.

War Hospitals in India.

Unfounded Evil Charges.

LONDON, November 29. Replying to Mr. Hunt, in the House of Commons Mr. Chamberlain stated that an anonymous report regarding war hospitals in India had been received from an enemy who refused to allow his name to be given. Mr. Chamberlain had asked the Government of India to investigate the matter as he had been informed that the report was thoroughly reliable. The Commander-in-Chief Lord Willingdon had investigated the matter and reported that the statement was unjust to the body of officers and men who were doing their best to make sick as comfortable as possible. Making his report to the Viceroy the Commander-in-Chief earnestly protested against the dissemination of charges on anonymous authority. (Cheers.) Mr. Chamberlain said he considered he was entitled to before he was required to investigate further charges of good faith should be given by the supply of full details and by the person coming forward to substantiate his charges. (Cheers.)

British Policy in Greece.

Mr. Venezelos Supported.

LONDON, November 29. In the House of Commons, replying to Mr. Ellis and others, who urged that insufficient support being given to M. Venezelos and who criticised the British policy in respect to Greece, Lord Cecil dwelt on the necessity of a study of the views of all the Allies in making a policy. He declared that the alliance had hitherto been carried on with unprecedented harmony and that evidence of good faith should be given by the ally of full details and by the person coming forward to substantiate his charges. (Cheers.)

Home Civil Service.

Committee to Devise New Examination Scheme.

LONDON, November 29. The Lords Commissioners of the Treasury have appointed a committee consisting of Mr. Stanley Leathes, Alfred Ewing, Sir Henry Miers, professor of Mathematics and Mr. A. Fisher to devise a new examination for class I of the Home Civil Service. In their opinion, the best adopted for the type of officers required and at the same time advantageous for higher education in framing the scheme they shall take into consideration the various other purposes of the present scheme has hitherto served and the Office and the Colonial Office regarding the scheme so far as they differ from those of the Civil Service.

The "Times" Comment.

The "Times" expresses the opinion that the inclusion in the Civil Service Committee of Sir Alfred Ewing with his experience as Director of Naval Instruction, guarantees that the views of the opponents of the present system on the ground that it puts a premium on cramming will be fully considered. It is hoped that the Committee will be able to suggest a scheme for giving preference to the army officers.

BRITISH WHITES IN COLONIES.

Enlistment Suggested.

Mr. Bonar Law's Refusal.

LONDON, November 29. In the House of Commons Mr. Wedgwood suggested that compulsion should be extended to British Whites in India, Egypt, Ceylon and the Crown Colonies. Mr. Bonar Law replied that he was advised that there was no reason to think that the adoption of the suggestion would add an appreciable number to the army. He was not, therefore, prepared to recommend the necessary legislation.

The Earl of Ronaldshay has been appointed Governor of Bengal in succession to Lord Carmichael.

AUSTRIA

Kaiser's Arrival at Vienna.

Prayer at Joseph's Bier.

LONDON, November 29. AMSTERDAM.—A Berlin official telegram says that the Kaiser arrived in Vienna yesterday morning, but returned in the evening. As the Kaiser's cold had not improved, Doctors advised him to abandon his attendance at Francis Joseph's funeral and the official reception was cancelled. The Kaiser devoted a day to prayer at Francis Joseph's bier on which he laid a wreath. The Kaiser also conversed with the Young Imperial Couple.

GERMANY.

German Labour Levy.

Socialists to Oppose the Bill.

LAHORE, November 29. LONDON, November 28th.—It is stated that the Socialists in the Reichstag will oppose the mobilisation of civilians unless the allowances to the wives of the soldiers are increased in proportion to war prices. The plan of forcing wives into war factories by economic pressure without providing for children will lead to women revolting.

UNITED STATES.

NEW YORK.—Exchange with Germany is the lowest since the war started.

SOUTH AFRICA.

Death of President Steyn.

LONDON, November 29. Bloemfontein Ex-President Steyn has died suddenly while addressing the women's congress.

BRITISH FRONT.

Considerable Artillery Activity.

British Air Successes.

LONDON, November 29. Last night's communique from Sir Douglas Haig said:—There has been considerable artillery firing on our front on both sides of the Ancre. Our retaliation was prompt and effective. The enemy's trench-mortars have been active southward of Armentieres. Our aircraft attacked several places of military importance, causing a great explosion. Intermittent Shelling.

LONDON, November 29. General Haig this afternoon reports intermittent enemy shelling at Guedecourt and south of Arras and considerable trench mortar activity at Mauquissart and Nuve Chappelle.

FRENCH FRONT

Moderate Artillery Activity.

LONDON, November 29. Last night's Paris communique reported moderate artillery activity on the Somme and at Douaumont.

TELEGRAMS.

LONDON, November 28. PARIS.—This afternoon's communique reports fairly great reciprocal artillery firing south of the Somme and in sectors of Friaches and Pressoire.

RUMANIAN FRONT.

The Rumanian Retirement.

All Troops Saved and Cereals Destroyed.

LAHORE, November 28. LONDON, November 28.—The "Daily Telegraph's" Rome correspondent says: The Rumanians in western Wallachia were all saved, except the battalions now fighting as independent bands. A Rome wireless message, quoting a telegram from Petrograd, says that the Rumanians, operating on the extreme left, saved themselves after destroying millions of hundred weights of cereals.

Rumanians Remove War Materials.

The "Central News" agency's Amsterdam correspondent states that German correspondents admit that the Rumanians removed all war materials from Orsova.

Enemy Finds Gain.

An official message from Sofia says that a large quantity of grain was found at Zimniza.

Rumania's Gratitude For Russia.

LONDON, November 28.—A Wireless message from Bucharest states that M. Joneasa in an interview said that the Rumanians were most grateful for the invaluable aid of the Russians. Russia had exceeded all her obligations in fulfilling which she had always been punctual.—(U. & M. Gazette Cable)

SALONIKA FRONT.

Serbian Advance.

LONDON, November 29. A Serbian official statement says: We advanced one hundred metres in the course of widespread local actions. Serbians Brilliantly Carry Heights.

LONDON, November 29. The Serbians have brilliantly carried heights north-west of Grunista east of Cerna and maintained themselves on it despite furious attacks by the Germans and Bulgarians who sustained heavy losses without result. Our Zouaves stormed the height east of the Hill 1050 north of Monastir northwest of which town violent fighting is proceeding. We are advancing towards hill 1248 which the enemy is defending very obstinately. The Italians are also advancing in the mountainous region of Creznastena.

LONDON, November 29. The Russian communique indicates that the Russian offensive has commenced in the wooded Carpathians. It says:—We have captured ridges of heights east and south of Kirlibaba taking 700 prisoners and 6 machine guns and other material.

SEA WARFARE.

The Submarine Campaign.

LONDON, November 29. The following steamers have been sunk:—GREEK.—"Mihail" and "Christoforos." BRITISH. Rona, "Ramagarth," "Alison" and "Alert." Three Welsh steam trawlers have also been sunk. The British steamer "City of Birmingham" and the Norwegian steamer "Viborg" have been sunk. The American steamer "Onemong" was sunk with the American flag at the masthead, the captain refusing to haul it down.

TO APPEAL.

"City of Birmingham."

LONDON, November 28. All those on board the "City of Birmingham" were saved except a doctor, a woman and two of the crew.

All Passengers Saved.

BOMBAY, November 29. The "City of Birmingham" which has been reported sunk by Reuter, was a well-known boat in India as it was on the Calcutta-Bombay-Liverpool run for a long time. She left Liverpool for Bombay and Karachi with a full complement of saloon passengers on board instant and she was to have arrived today or tomorrow. The vessel 8,000 tons, built in 1911 and commanded by W. J. Houghton.

Messrs. Killick Nixon & Co., local agents, have received a cable stating that the board have been saved.

The Sunken American

Diplomatic Aid

WASHINGTON.—The State Department has formed the loss of the Valencia. It is the most important adjustable diplomatic

TELEGRAMS.

Recent Air-raid.
Berlin Statement.

LONDON, November 29.
AMSTERDAM. - A Berlin official announcement regarding the air-raid of the 28th instant says: - The British defence was extraordinarily strong. One airship was brought down by hostile air-craft near Scarborough and the second has not returned and must be considered lost.

German Aeroplane Brought Down.

LONDON, November 29.
The Admiralty says: - The Commodore at Dunkirk has been informed by the French authorities that they brought down an aeroplane at a quarter past two on Tuesday with two naval Lieutenants and a large scale map of London on board.

FRANCE.

SECRET SESSION OF THE CHAMBER.

LONDON, November 29.
PARIS. - Another Secret Session of the Chamber has opened. Newspapers urge closer co-operation between Government, Parliament and the Army.

Death of a Belgian Poet.

Poet Falls Under the Railway Wheel.

LONDON, November 29.
PARIS. - The Belgian Poet Emilie Verhaeren has been killed while boarding a train in motion at Rouen. He slipped and fell beneath the wheels and was shockingly injured.

RUSSIA.

War to a Victory.

Premier's Declaration Expected.

LONDON, November 29.
PETROGRAD. - It is expected that the new Premier, Mr. Trepoff will on Saturday next in the Duma assert the necessity for carrying on the war to victory and effective co-operation between the Government and the legislature.

Ministerial Changes.

PETROGRAD. - Count Boonski has been relieved of his functions as Minister for Agriculture and has been appointed Grand Master of the Court. M. Rittich has been appointed Minister of the Interior and of Agriculture.

GREECE.

Resignation of Greek Ministry

Imminent

LAHORE, November 29.
LONDON, November 27. - The Exchange telegram Company's Rome correspondent says: Diplomats believe that the resignation of the Greek Ministry is imminent.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 29.
Following telegram, dated the 28th instant, has been sent by H. E. the Viceroy from the Secretary of

of importance is reported from the British front. Artillery activity has increased on the whole Italian front.

The Russian front is unchanged. The fighting the Danube at Siminitze, have driven 50 miles south-west of the town of Slatina, 89 miles from the Italian front. The Italians continue their

Department.

Traffic.

November 29.
A very rush of traffic is reported in part due to the fact that the Government has put the railway lines to the service of the

TELEGRAMS.

CALCUTTA.

The New Governor of Bengal.

The "Empire".

CALCUTTA, November 29.
Commenting on the appointment of Lord Ronaldshay as the "Empire" says: The future Governor of Bengal has already an acquaintance with the problems of the east where he has made several extensive tours. He is in his forty-first year which may seem young for a Governor, but his record is one to inspire the utmost confidence.

The "Times of India."

BOMBAY, November 28.
The "Times of India" commenting on the appointment of Lord Ronaldshay says: He is better prepared for his task than are most Governors appointed from England. He has the additional advantage of having nine years Parliamentary experience though the fact that he sat as a Unionist may prejudice him in the eyes of those who believe that the Unionist benches are the home of reaction. If it is added that Lord Ronaldshay as the son of the Marquis of Zetland is the heir to great possessions and member of a family that for many generations has served the State faithfully and well, we think it will be generally recognised that his selection is amply justified. It is quite certain that no one could be appointed who would find favour in the eyes of all parties in Bengal but for that Lord Ronaldshay must be fully prepared.

Pundit B. N. Dar's Death.

Expression of Regret.

CALCUTTA, November 28.
At a meeting of the Bengal Congress Committee held this evening under the presidency of Babu Surendranath Banerjee a resolution was passed expressing regret at the death of Pundit Bisban Narain Dar.

BOMBAY.

Salt Department.

BOMBAY, November 29.
The Salt Department of Bombay Presidency dealt with 135½ lakhs of maunds of salt in 1915-16 or three lakhs more than in the preceding year. The gross receipts of revenue were (with the exception of 1914-15) the highest attained since the reduction of duty ten years ago. There was a slight decrease in expenditure and the net profits amounting to Rs. 113½ lakhs were considerably above the average.

Mr Sastriar's Programme.

POONA, November 29.
The Hon'ble Mr. Sastriar, President of the Servants of India Society, has arrived here after attending the joint meeting of the committees of the Congress and the Muslim League at Calcutta. He proposes to stay here till the 22nd of the next month on which date he leaves for Lucknow to attend the meeting of the All-India Congress Committee which has been fixed for the 24th December. He also attends the sessions of the Congress at Lucknow.

BURMA.

25 Lakhs to be Presented to Viceroy.

As Burma's Contribution For War.

RANGOON, November 29.
Subscriptions to the Burma War Fund continue to come in from Upper Burma and up to the last evening the total has reached twenty-five lakhs within three months of the starting of the Fund so that a very handsome purse is expected to be made over to H. E. the Viceroy on Saturday by the Burma Chamber who are making the presentation to the British Government in token of the appreciation and gratitude of the people of Burma for the protection they owe to the fighting forces of the Empire.

PUNJAB

C. and M. Gazette's Outburst

Against Ebrahim Rahimtullah.

LAHORE, November 29.
Commenting on the discussion at the informal gathering held on Saturday night when the members of the Bombay Presidency Association met to exchange views with Sir Krishna Gupta, the "Civil and Military Gazette" writes: - The Bombay Congress leaders had a field day recently when they met to exchange views with Sir Krishna Gupta. We have no intention of following the speaker through the suggestions they made for bringing in an Indian millennium, but there is one statement of Sir Ibrahim Rahimtullah which calls for some criticism. Sir Ibrahim is a member of the Imperial Legislative Council and his views may, therefore, be supposed to carry weight with some people. But it would be difficult to imagine a greater or more mischievous nonsense than what he talked about the Indian Army assuming him to have been correctly reported. It is childish to say that the economic progress of India has been hampered by the necessity for maintaining the Indian Army. It is worse than childish to pretend that army is excessive in numbers for India's internal needs. The fact that she was able to answer the call of the Empire and to send a couple of divisions to France and more troops elsewhere at a later period does not in the least prove that her army is excessive for its moral duties. The occasion was one in which she had to be taken for the sake of the Empire and they were taken. But it is childish to pretend that the risk was negligible in comparison with Japan is peculiarly unfortunate. Japan's economic progress has been greater of India because her people are of a more enterprising and they have shown an adaptability to conditions that has so far been the exception rather than the rule in India. The paper

TELEGRAMS.

adds "Even suppose Sir Rahimtullah was right in claiming that India's military expenditure is more than is required for her internal security, this is surely a very short view to take of India's responsibilities. India pays nothing or practically nothing for security from attack provided for her by the British Navy. Are the nationalist pontificians prepared to accept from Great Britain that security without recognising any claim India when the foundations of the Empire are assailed?"

UNITED PROVINCES

The Lieutenant-Governor at Etawah.

ALLAHABAD, November 29.
His Honour Sir James Meaton received addresses from the Municipal Board and District Board at Etawah on Tuesday. In the course of his joint reply, his Honour paid a high compliment to Etawah remarking that it was in many ways a model district, and if he had to begin life over again, it would be to Etawah he would like to be posted because of the variety of interests to which the leading men of the district had devoted their energies and of the kindly relations which subsisted between them and the Government officials. Sir James Meaton said that the remarks made by the Municipal Board regarding the Municipalities Act were as unexpected as they were gratifying and he was confident that nothing but good would ultimately come from that measure, in spite of the storm of protest it had aroused in certain quarters.

SOUTH INDIA.

Cochin Rajah's Arrival.

SHORNUR, November 29.
His Highness the Raja of Cochin accompanied by his consort and the Dewar, Mr. Bhore I. C. S., and a large retinue arrived this morning at Shoranur by 8 a. m. His Highness accompanied by Mr. Browning motored to the Sheruthuruthi Palace where a large number of the public of the Malabar taluk in the State presented his Highness with an address of welcome. His Highness made a short reply thanking the gentlemen for the welcome.

After breakfast his Highness and party left for Ernakulam by a special train at 11-30 a. m.

ERNAKULAM, November 29.

His Highness the Rajah of Cochin and his illustrious consort and children with Mr. P. Damodara Menon, the Sarwachikarikar and retinue returned this evening from his Delhi tour, and was received on the platform by the officials and leading non-officials of the State. After a short conversation with those present, the party moved in procession to the Durbar Hall where an address of welcome was presented to his Highness by the president of the Cochin Mahajana Sabha. His Highness made a short reply. The whole town was decorated in honour of the occasion.

BRIEF TELEGRAMS.

The Indian Industrial Commission, which was expected to arrive in Rangoon early in January, will not come to Burma until the next cold season.

H. H. the Nizam of Hyderabad attended by his staff and a large retinue arrived in Bombay by a special train at forenoon to-day.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, November 29.
Mr. Ward Price wires from Salonika that German drin sergeants are making the best of the reservoir of sturdy peasant material in Asia Minor. The capture of Monastir is one step towards cutting the channel connecting the Germanic powers with that reservoir. No strength that can be spared to hasten the fulfilment of this operation will be wasted. ("Pioneer cable")

Commenting on the appointment of Lord Ronaldshay as Governor of Bengal the "Englishman" says: He is a safe man not because he has expressed particular opinions but because his whole outlook on problems of India has been eminently sane and practical. He will come to India with a firm belief in the importance of this country in the Imperial scheme of things, with a desire to make Bengal peaceful, prosperous and contented.

The "Statesman" says: - "We may expect to find in Lord Ronaldshay, a ruler, who will be an uncompromising foe of sedition."

The "Bombay Chronicle" strongly condemns the appointment of Lord Ronaldshay as Governor of Bengal saying that Lord Ronaldshay is the champion of the bureaucracy at its own valuation and he is professedly out of sympathy with the political aspirations of the educated Indians as belonging to the Imperialist school of Lord Curzon. He represents the extreme Tory attitude towards India and his appointment redoubles a party job. The paper emphatically protests against the unfairness of such an appointment at the present time apart from the danger it spells to Bengal in regard to the repressive policy so strongly favoured by the official world at Delhi and Calcutta.

నోట్స్.

1-12-16-వ తేదీ నుండియే వేమూరి రామమూర్తిగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ పక్షమున నెల్లూరు పజంటుగ ఉనిచేయు చుండురు. కావున దారు లికమిదట తమ చందాలను వచుచుండ ప్రార్థితులు. అమృతంజన బొషధములు గూడ వారి తావున దొకావున నచటివారు వారి తావున కొనినచముగను త్వరితముగను దొరకగలవు.

జూబులు.

విశేషములకు సూచన

బంకతనము, భట్ల వెనుచుర్రు పురవాసి:— ప్రక
రంధునకు చింతిలుచున్నాము. సంపాదకుడు.

శాసనసభ-ప్రశ్నలు.

దిన శాసన నిర్మాణసభయం దడుగుబడిన ప్రశ్న
వాకికవిల్ల గన్నపైను. కాకినాడలో గౌరవ
శ్రీ పోలవరము జమీందారుగారు, రావుబహద్దరు
సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారుండగ,
గౌరీకంపెనీవారికి పొగాకు పండించుటకుగాను
కల నిజాం కిచ్చిన పద్ధతులను దెలియగోరుచు
చుండలసభయందు గావించబడిన తీర్మానమును
శాఖపట్టణమందలి గౌరవనీయులగు భూపతిరాజు
శ్రీరాజుగారు ప్రశ్నించు నేల సంభవించెను! ఆతీర్మా
నంబడిన రామచంద్రపురమందలి పద్దతులను గురి
తలవరము జమీందారుగారే యధ్యక్షులు, ఆతీర్మానము
ను ప్రతినిధులు నిర్ణయముగ జరిపించుచున్న
శ్రీ సూర్యనారాయణ మూర్తి నాయుడుగారు గా
పతిగారి ప్రక్కనే కూర్చుండిరి. కాని మే! బ్యారీకో
జిల్లాకలెక్టరులకు క్షేపితు లగుటచేత వారిని గురిం
క్షేపము స్థలము లడిగిన పక్షమున కొన్ని బాధలుండ
రిద్దరు సంకోచించి యుండవచ్చును. ఇటులనే విశాఖ
మండల న్యాయవాదులై స్వతంత్రులైన యిద్దరు గౌరవ
యంద, మాడుగుల పట్టణహాజీరిగారి సంస్థానమును
ఇట్ల వాస్తువారు స్వాధీనపరచుకొని వారికి చాలకుండ
య్యటను గురించిన ప్రశ్నలను కాకినాడలోని శ్రీ
మంజుల జమీందారుగారు గురుగటను జూడ, వాప్రశ్నలను
సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు గాని వేంకటపతి
గారు గాని యడిగిన పక్షమున నచ్చటి గవర్నరుగారి
టుగారికి తమపట్ల ననుకూలభావ ముండదని వారు సం
బంధింపట్ల యాపింపక తప్పదు. ఈవిషయమును గూర్చి
యవచ్చును గౌరవనీయులగు సభ్యులకు మండలములలో
ప్రతినిధులనులను దెల్పుచున్నాను గాని వేంకటకాదు.
త్రైవర్ణహారము లన్నియు కలెక్టరుల యధీనమున నున్నవి.
వాకిన, మాట్లాడిన, యడిగిన, కలెక్టరులకు కోపము
నో, ఇతరులు కలెక్టరులకు తమవై కోపముచెప్పింతుకో
య! సంకోచములు కవున్నియ మెంబర్లకే వరల
భక్త ప్రబల హేతువులున్నవి. ఈ కారణముచేతనే
ంభములుకూడ తమవిధానక కృత్యములను నిర్వహింప
వారికివినయ, 'వేంకటానాథుని, మరియొకరిపట్ల తగు
పూర్వక కృతిరేఖాభిప్రాయము వెలుపుదు ప్రజోప
విషయములందు శ్రద్ధకొననొలక కాలము దాటించు
దీనికి స్వరాజ్యమే తగినోపాయము, అంతదనుక
నీరు నమలుచుండకలసిన వాడేమే. ప్రేక్షకుడు.

II

భారత సాదాసాదు

ఆంగ్లేయులకు వేస్తున్నవారు నాటకము లెక్కిస్తే,
'ఇలియాడ్' ఎట్టిదో అటులే హైందవులకుకూడ
గౌరవాభిమానము లట్టి గొప్ప గ్రంథముగా నున్నవి. ఇట్టి
వల విమర్శించుచువుడు మనము సామాన్య నిబంధనలను
గింపరాదు. ఏలనన గ్రంథముల గొప్పతనము ప్రతి
యలో (originals)ను అంగీకరించి వ్రాయబడుట
గూర్చి గొప్పతనము గ్రంథకర్తయొక్క కర్తాకాశలము
త్రసంపాదనమునందును, వైతిలోను, నున్నది.
లివివర కోక పర్యాయము చెప్పినదానినే నింకొక
చెప్పటకాదు. కావున, నే గ్రంథమువైన విరు
గు మన మిట్టివిషయముల భావక ముంచు

పుదిగవ్రాసినవారి కోకరు భారతంజ
బడిపజేసి యుండిరి. వారు సంస్కృత
చి కట్టినదియ మెంత మాత్రమంతరించి
దు. పాఠ్యులందు మిదియే. పాండవు లెదు
పది తమవారికొక్కొక్కరియొద్ద నొక్కొక్క
వారియందు ఆ గ్రంథములలో శ్రావణి యెవరి
వారియొద్ద నితరులు వెళ్లకుండునట్లును, వెళ్లి
కోక సంవత్సరము తీర్చుటయు బ్రహ్మచర్యము
ట్లును, అమప్రతిష్ఠ చేసేటట్లున శ్రావణి కర్తాకాశ
మండగా, వారికోక భయము గల కలిగిన శ్రా
వంతు సంవత్సరకాల మెచటనుండకలమును!
యనా? భీమునితోనే దాసిగా నుండువలయు
గ్రంథమును స్వప్నముగా భ్రష్టుచున్నాడు.

భార్యతో విహరించుట బ్రహ్మచర్యమునకు వ్యతిరేకముకాదు.
దాసిగా భార్య భర్తవెంటనచ్చిన కోప మేమిది? ఏమియు
లేదు. ఇట్టిప్రశ్న లనేక మడుగవచ్చును. ఏమియు ప్రయోజ
నము లేదు. భారతముయొక్క గొప్పతనము నెంతమాత్రము
భంగము కలుగజేయజాలవు. ఒక గ్రంథమును తప్పుగా చేయు
టలో మొదటిగ్రంథమునకును, శ్రోతగ్రంథమునకు ననేక
భేదము లుండవచ్చును. ఇట్టి భేదము లెవ్వరును

(1) ఆంధ్రసహితభారతము, ఆదిపర్వము 208
"నాయకురం జక్కవై యని,
నేయగ భాగ్యవనమున కేచీమరుకుం గాం
తేయుడగు విజయునకుం గా,
కాయత భుజశ్రీ నొరుల క్షతివియె ధరణిన్.

ఇట్లు కన్నడవృత్తి యొక్క డిల్లినయె 209 పుట
'ఏను నీచెప్పినవారిలోపల నెవ్వడంగాను' అట్లును డిల్లిన
మాడిన ట్లున్నది. సంస్కృతగ్రంథమును చూచినచో నింకొక
విభముగ నున్నది. అట్లునుడు తాను దేవేంద్రుడును, పాశు
రాముడును కాననిచెప్పెనుగాని పాశుడ గాననలేదు. నిజమైన
సంగతి కప్పిపుచ్చుటకు నీలుగల చక్కనికోకయుతో నట్లు
నుడు బదులుపలికెను.

(2) పుట 214.
'మీరెఱుగనట్టి లోకా,
చారము గలదయ్యె వొల్లి చచ్చ మహమ్మత్
ధీరమకు లిట్లు చేసిన,
వా రెవ్వరుం గలరె యా పునవనామయతిన్'

అని ద్రుపదుం డడిగినప్పుడు భక్తరాజు పూర్వకాల
మం దేనుభక్తుల బెండ్లాడిన యువకుల నువాహనము లిచ్చెను.
కాని యాశ్రీ లంద తా పునవనామయతి వివాహము చేసి
కొని యుండలేదు.

కాన నాంధ్రభారతమును విమర్శించుటకు బూర్వము
మనము సంస్కృతభారతమునుకూడ చదివిన బాగుండును.
అట్లు చేసినచో నిట్టి సంజేహములు మనకు గలుగవు. ఆంధ్రు
లందరు ఈవిషయముల గ్రహించి ఆంధ్రభారతమును చదువు
టకు ముందు సంస్కృతగ్రంథమునుగూడ చదివి విమర్శచేయ
బ్రాధితులు. స్వల్పభేదములను లోపములుగా నెన్నకుండెద
రని నమ్ముచున్నాము.

బలధద్రపాత్రుని రామచంద్రపంతులు

593 త్రోజానా
అందము. విధి.

సృష్టిమందలి ప్రతి జీవుడును, విశామును నింసిం
చుచు అందమునకై ప్రయత్నించుచుండును. సృష్టి విధానము
బట్టి యొక మనోహర స్వరూపమును తన దృష్టియం దిడుకొని,
గానిని పొందుటకు మానవుని ప్రయత్నించుచుండును. అం
దలి వికారము అచ్యుతగమ్య అందము ఆనంద యాకము.
ఇందు ననుసరించియే, దైవదత్తగురు అందము క్షీణించకుం
డునట్లు, శ్రీపురుషులెల్లరు ప్రయత్నించుచుండును.

ఈప్రశ్నము సభ్యులగు కోకములను కాకా
డుటకన్న మతియొకటి కాదు. పూర్వమైన కోకజ పంజము
శ్రీలకు కిరీటము వంటిది. పురుషులకును అట్లే కానవచ్చును.
క్షీణించి చాలి పోజొచ్చిన మెల్లకులను తిరిగి సచ్చిద
ములై ప్రకాశించునట్లు కేళు శక్యమగునా? ఇందు ప్రశ్నశ్రీ
రము, మొట్టి మొట్టి నా, లేదనియే. కాని ఇప్పుడది
సాధ్యమగుట యేగాక, నిశ్చయమగుటచే చెప్పవచ్చును.

నవీనపు ప్రకృతికాశ్రు పరిశోధన యీ యసాధ్యమును
జయించి, తన శిరోజములు క్షీణించుచున్నవని విచారమును
బెందిన శ్రీపురుషుల నెందరినో, బోజానాకేకాహారమును వాడి
నందున నట్టి లోపము నివారించునని హెచ్చరించుచున్నది.

బోజానా మృదువైన వెండుకపాదులం గుండు
క్రిములను చంపి యసాను కారణమును తొలగించును.
బోజానా బలహీనమైయున్న వెండుకల పాదులకు ఆహా
రము నిచ్చును. అందువలన వాని కాకోగ్యము హెచ్చి అభి
వృద్ధి కెందును.

బోజానాలో శ్రోవ్యుకలిగదు. మరేవిధమగు పశు
సంబంధపు పధారముగాని చేరదు. అది తెను విధములుగ
యంచుండును. ఒకటి పరుషులకు, మఱి యొకటి శ్రీలకు.
మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగ నూడ యేర్పాటు
చేయబడినది. చూడగిన మెపులో ఒక నేర ఖను, అయి
పోయి లేకుండెనచో ఈదిగుర అడ్రెసువారిమండి తెప్పించి
మోక్షితును.

ఖరీదు 5 బొమ్మలు సీసా చట్టుకునేవారో 1-12 0
" 10 " 2-12-0

జె. మట్టె అండ్ కో, లిమిటెడ్.
(పోస్టు బాక్సు, 226) 19, నెంకంకు లైన్ బీచ్, మద్రాసు.
ఇండియా కంట్రీస్ సోల్డ్, ఏజెంటు.

ఏలం నోటీసు వివరం.

(-)
ఏలూరు డి. మునసబుకోర్టులో.
అసలు 924
1913

వాడి. దేవులపల్లి లక్ష్మీపతి శాస్త్రుడు
ప్రతిది. గుత్తా కోటయ్య.

I కృష్ణా డి. ఏలూరు తా. భీమజోలు సబు
డి. లోని

కొవ్వలిగ్రామం తా. జిరాయి పల్లం రీసర్వీ
నె 1054 ఎ య 16. 51

II కృష్ణా డి. ఏలూరు సబు డి. లోని చాలి
పూడి గ్రామం తాలూకు

జిరాయి పల్లం. రీసర్వీ నెం.	పరిమితం. య. నెం.
492	4. 0
507 సి	0. 77
508 బి	0. 78
511	2. 46
502	0. 77

యినాపల్లం 430 } లో ప్రతి
431 } కుండు ఉన్నది } 4. 50
432 } కం వైపు }

III కృష్ణా డి. ఏలూరు సబు డి. లోని చాలి
పర్రుగ్రామం తా.

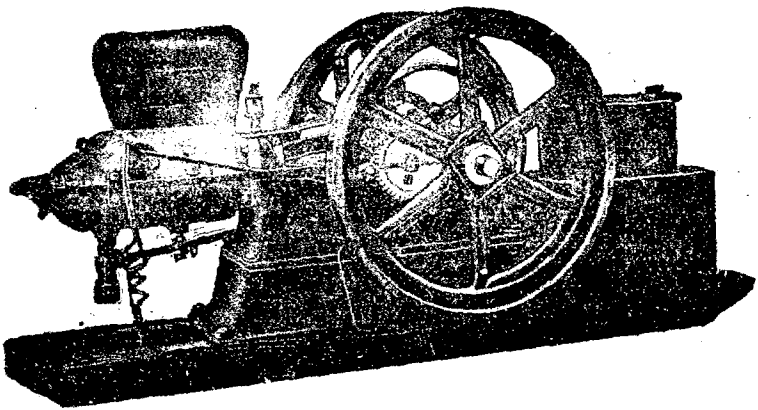
జిరాయి నెం.క.	పరిమితం.	రీసర్వీ నెం.య.	పరిమితం.
రీసర్వీ నెం.య.	య. నెంట్లు.	య. నెంట్లు.	య. నెం.
588 బిలోడు	623-77	2. 70	
వైపు. 1. 10	80 సి	1. 21	
79	6. 4	103	5. 80
102 ఇ	2. 12	107 సి	4. 23
107 ఎ	1. 39	78 డి	8. 17
104	8. 40	102 సి	2. 72
105	3. 30	112 ఎ	2. 27
108	5. 56	114 సి	4. 72
623-113 సి	4. 50	116 ఎ	1. 79
115 డి	5. 14	109 ఎ	2. 68
117 ఎ	2. 10	102 డి	1. 0
106	5. 39	116 డి	1. 95
109 సి	2. 90	135 సి	0. 57
117 డి	2. 68		
110	4. 62		

IV కృష్ణా డి. ఏలూరు సబు డి. ఏలూరు
గ్రామంలోని ప్రతివాదికి యున్న ఆస్తివివరం.

తూర్పు. నెం. 55 దీనికి దక్షిణమున య 1.97;
పడమర. నెం. 56 య 2.85; నెం. 57 ఎ
దక్షిణం. య 0.93; నెం. 63 ఎ దీనికి పడమర
ఉత్తరం. య 1.60 లోబల్ య 7.35యు ఒక
ఉప్పును బియ్యపు శాస్త్రోడి, యుజనులు యూనత్తు
మరులుయు, భార్యపుగొల్లు యూన్లు, మేడతల్లు
ద్యారబంధములు సహా వైన వివరించిన ఈ
భీర్నా యేలూరు సబుకోర్టులో డి 4
దీని వేలు జరుగును. కాబట్టి ఈ
సదరు వేలు కోశకు హాజరే

(Sd.) C. Ramam

“ఆమె కో” యంత్రములు కూడ వెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈయంత్రము నడపుటను నీ పిల్లవాడు అయిన నిమిసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికిరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయింపబడినది. పంపులను, రింఫుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా షేక్ ట్రీలను, అన్నయంత్రములను, మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అన్యులముగ నడపగలను.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కిగు వ్యయములను చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, 12, 15, 20, 25, 30 వరకు రకమువారిగా మానవ స్థాయిలో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును.

వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మాక్కిన్స్ వ్రాయుక.

బెన్స్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
బెన్స్ బాక్సు నెం 63 మదరాసు

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున శాస్త్రసమీక్షను పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఆయుర్వేదిని ఇప్పించునూ, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యా మేమే భరించుచుండుము. వెంటనే వ్రాయుక.

219 వైద్యశాస్త్ర మునిశేంకర్ గోవిందజీ,
అతంకిగిరికా బోవధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కీలయగ కల్పవృక్షము.

కృత్రిమములకు కల్పవృక్షము ను నమ్ములకోరికలను సాధించుచున్నట్లు ఈ కీలయగము మనవజాతి యొక్క ఈ భాదలను తీర్చి ఆయురారోగ్యైక్యతలను లభింపజేయున వైద్యవిద్య ఈ పుస్తకముకోరికవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదోదయ బోవధాలయము 20 చీనాబజారుకోడ్, మదరాసు.

బాదాపీడితులకు వరము: ఐనాడికి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసా రసవర్ణి

ఈ పరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుకంటి మంగు. మునుపులను, మచ్చలను గాఢములను పుండ్లను, సాతనోపులను అన్ని విధములవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

నవోపధిసావంతుని గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను చుట్టరచ్చినను అన్ని విధములైన బోవములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాచిరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణంబునందును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 గోబులకల మందులకు 4 బోవల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రొప్రైటరు:— **పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి నెం 2 బొంబాయి**
Proprietor P D SAVANT Fanaswadi No. 144 No 2 BOMBAY

విక భాషావి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అన్నానాయ విచిత్రము.
తెల 0—4—0 పోస్టేజి అధికము.

ఆ ధరర్యశాళాల - విద్యార్థులకి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంచి రావలసిగార్చి గారితే వ్రాయబడినది. తెల 0—4—0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

సంప్రదింపు కా కాన్వాలయము 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అత్యుత్తమ ఆయుర్వేద మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నెయ ముఖ్యమైన పుస్తకములు వైద్యములకు నందు పుస్తక ప్రతిభ మూలముగా గాక ఆరోగ్య ములబద్ధకము

రోగముల తప్పక పోగొట్టును. ఇంకను పథ్యము రసాది ధాతుగర్భము చేరలేదు. పరిశుద్ధమగు తయారుచేయబడినది. తెల 5.0.0, తపోలఖిర్యు.

యోగ్యతా పత్రములు

1. వేలు బాలకృష్ణ బాకర్ (బాంకర్) 7 సం॥ముల మూలము; 2. మెనర్సు హామన్ డా॥ గారు, వత్సలావీధి, మేల్పువాబజారు, కలకత్తా, 10 సం॥ములము; 3. పనిలాల్ జీ శ్రీమాలిగారు, సాకారు పేరాసు, 11 సం॥ములముల మూలము; 4. మిస్టర్ కె. వి. మిన్ గారు, బారిష్టరు, సాలపురము; 5. గోకులదాస్ (గుజరాత్) మోదరాబాదు (హైదరాబాద్) 10 సం॥ములము; 6. మె॥ అరుముగ శెట్టిగారు, 55, తిరుపతియూరాల, మదరాసు. 4 సం॥ముల మూలము. గుణమున్నయున్నాడు. ఇవిగాక అనేకులను యాజ్ఞామునుండి చేసివారిము.

మెదలిక్కు

ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎస్. శర్మ. మె. యం. యె. శర్మ. బాలకృష్ణ బోవధాలయం, 177, చైనాబజారు, మదరాసు.

మోహిని శైలము:— శ్రీ పురుషులు, టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయకండ్లకు చలువజేయును వెండ్రుకలు పెరు వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నుదేరురు. సువాసన గలిగియుండును. 0-1 అమ్మతాంజనండిసో, మదరాసు.

P. N. SIMHAM & CO.
MADRAS
RUBBER STAMPER

రబ్బరు స్టాంపులు
ఇత్తలిక్కినవిలులు
కన్నులకు తులం 3
గోరొట్టెను
వచ్చకరూపులం 1
కుంకుమపువ్వు
పాలుయింగువ 12
మగందవక్కువాడిరల్లి
పియక్ సింహాంతంధు
ఆదియస్సనాయునివీధి, మదరాసు

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోపధములు.

రు.క.	రు.క.	రు.క.
దంతమార్దము పండ్లుతోముటకు ... 0.2	తామర తైలము; తామర, తీటకు ... 0.4	మోహిని తైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు
శరీరసావంతుని మూత్రము అశ్మరమునకు ... 1.4	బొప్పాకు తైలము డబ్బి 1.కి ... 0.4	రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు
దంతశుభ్రము పండ్లుతోముటకు ... 0.8	మరల్లి గానకము సీసా 1.కి ... 1.0	ఉబ్బసము:కు మందు సీసా 1.కి
చర్మకుళికలు ధాతుప్రసక్తికి ... 1.0	కపహరి శీతగల్లు దగ్గులకు ... 1.4	కనూంమాల్లు పెద్దని, నుంచివి 50.కి
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.కి ... 0.12	కపహరిచార్దము. దిగ్గు, శిబ్బకములకుడబ్బి 1.కి 0.8	గుఖభోగి మూత్రము
మూలశుభ్రకు తైలము డబ్బి 1.కి ... 0.12	నామంపుపోట్లకు మందు ... 1.0	గుఖభోగి తైలము పుండ్లకు
సంవంతు తైలముగాటుకు సీసా 1.కి ... 0.8	గుంధిరితైలము, ముఖకాంతికి ... 0.8	విరేచనములకు మూత్రము డబ్బి 1.కి ... 6
సంవంతు కంటివ్యాధులకు ... 0.4	మగల్గకు తైలము శీతగల్గకు ... 0.6	గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1.కి ... 0
సంవంతు నాంతిభేదముకు ... 0.6	కన్నులకు వారి పోవోటుకు ... 0.6	శరీరవేదన మూత్రము, శింహాంతులకు ... 0
సంవంతు కంటివ్యాధులకు ... 0.3	జాలూది మూత్రము నాంతిభేదమునకు ... 0.8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1.కి ... 1
సంవంతు కంటివ్యాధులకు ... 0.6	జంతు నాంతిహాని ఎనిడికిలకు ... 0.8	శగకు ద్రావకము సీసా 1 ... 1
సంవంతు కంటివ్యాధులకు ... 0.4	కుసుమారి మూత్రము, కుసుమ వ్యాధులకు ... 1.0	తాంబూలమూత్రము, మన గానంతులకు 50.కి 0

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు అండు బొంబాయి.